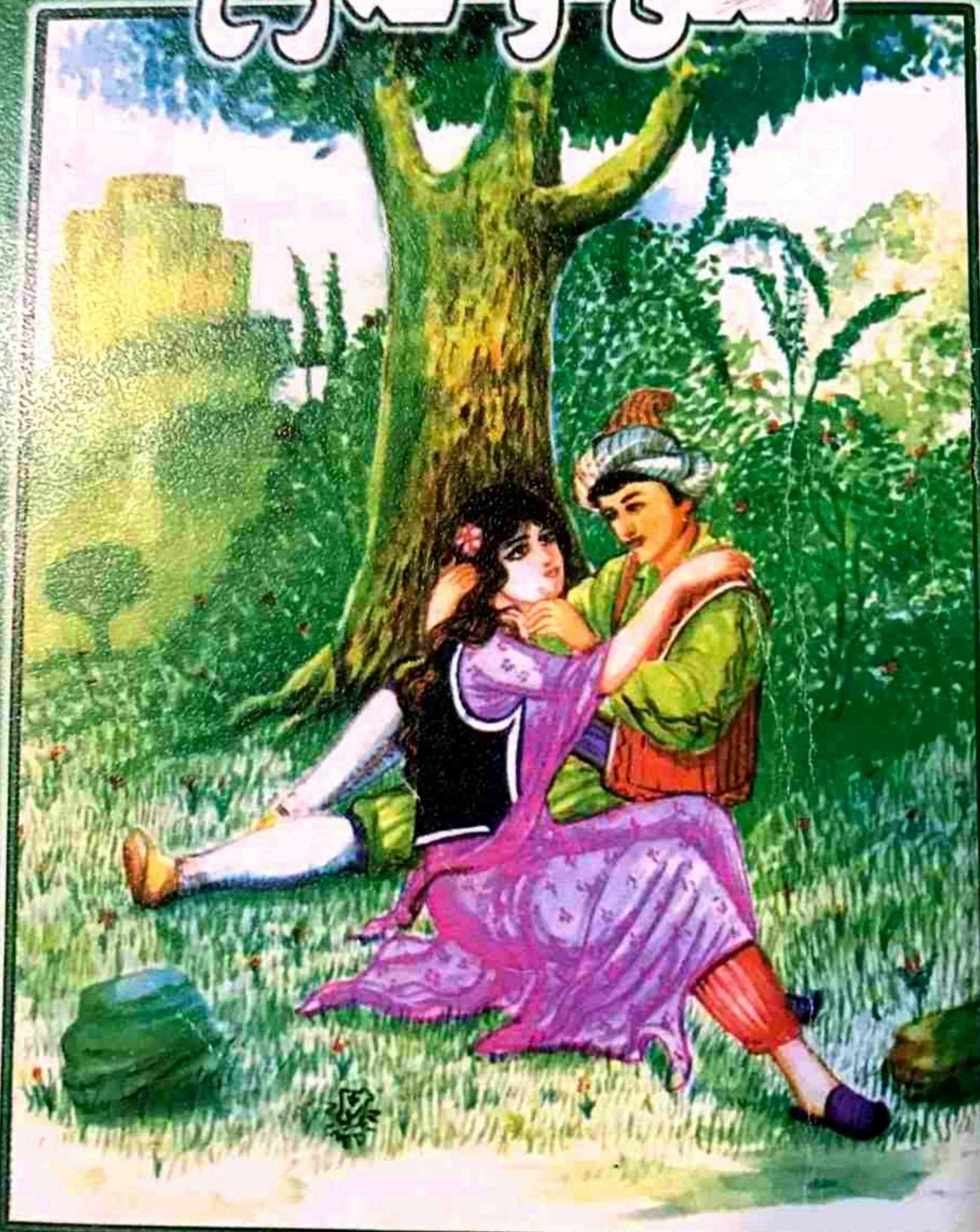

لئه ميئنی ئۇسماڭ

تىپخانەمى (PDF)

ئىشى و فەرخ

ستی و فهرخ

چیروک : نه مینی ئوسمان

ژمارا سپاردنى : ۲۰۰۲ / ۵۷

چاپخانا : خەبات - دھوك

تىپلىيدان : محمد علۇ بەرۋارى

دەرهىتانا ھونەرى : نزار رشاد

پیشی:

ستی و فرخ نهفسانه کا ناقداره و ڙ ناقه روکن دیاره کو گهله ک ڙ میثه هاتیه دارشت و گوتن. سالا ۱۹۶۹ ای حیده ری با جلوری، هینگنی ب دهنگن خوشليتن وئی و صالحی ناسو و حمسه نتی ئالکی بو من هنارتنه بدغا(۱). ستی و فرخ هاته به لافکرن ب زاراڻی موکريانی د کتیبا (تحفه مظفریه) دا یا هیمن موکريانی ڙ نوسکارمان ڦه گوهاستی و کوری زانیاری چاپکری و ناقن وئی دانا یه (شیخ فرخ و خاتون نهستی) لئی وہ کو هموم کارید توره یئن فولکلوری و مشه که تیه ناث ده ڦتی مللته تی کیم و زندہ بی تیدا پهیدا دبن.

ل پیشیئن ئهم نهفسانی ب گوتنا ره حمه تی هیمن بخوینین دا بزانین کا چ جودایی ل ناپیهرا هردو گوتنا هنه. د نهفسانا شیخ فرخ و خاتون نهستیدا ئه ڦ گوتنه

هنه:

۱- خاتون نهستی کچا مام خه لیفه یه. شیخ فرخ کوری ماما دییه (مام هادی)، هردو ناموزانه بابیت د وان برانه، دو تید خه لیفه ی سیبون نازی و نازدار و ستی. ماما دی دوازده پس همبون هموم مربون چو نه مابون. فرخنی هیث ڏ زکن دایکا خودا هذ سیئن دکر. سیئن نه ڦ نه دزانی.

۲- فرخنی د زکن دایکا خودا هر نه مه هید خو گوتن.

۳- نبلیس دچیته نک خه لیفه ی دبیئتنی کوری هادی نبلیس کن مه زنه ناقن خو کریه فرخوله و خودانایه ناغاییتی بازیتری دا وودیه، و مه خسد و مرادا وی خاتون سیئیه.

۴- مامن فرخنی سی دز هنارت دا فرخنی بدزن و پا ڦیئن گوشا دهواران ل ناث ریختنی و بن صمید وان کدر و گامیشان.

۵- مهلا یکدت هاتن، فرخ هلگرتن و دانانه سه ز بره کن مه مردمی و کهر و بارگیر

- ل دور راوه ستاینه خوب سردا گرتینه.
- ۶- فهرخ گازی دایکا خودکهت دایکا وی دچیت دنینته فه.
- ۷- فهرخ زانی زهلامه ک ڙ و هلاته کی هاتبو ستیئن ببینیت، شکلن وی بگریت و بو ناغایت خوبیدت.
- ۸- فهرخن گوت: ستی نزانیت من دثیت، نه گهه شویکهت نهذ دی مرم، نهذ دی دعوایت کدم نهف شهه دایکا من بمریت و سویه باپی من دا کهس نه مینیت من بخودانکهت نللہ ستی نه بیت. هو دی ب خوچه گریده م ناهیتم کهس بخازیت.
- ۹- ناقوده نگیت جوانیا ستیئن ل دنیایی بخلافبو خه بهه گهه شته شیخالی که چمل، رابو جلکتید شقانا کرنه بدرخو چو دا وودیت و بو شقان.
- ۱۰- ستی فهرخن دکهه ملن خو و دچیته ته ماشهی شقانی.
- ۱۱- فهرخ خورشید کیشیت و دریز دکهت ههتا وهک زهلامه کی لیدهیت و ستی حمز ڙی دکهت و پیکفه درازین، فهرخ دبیژیتے ستیئن نه زیش هندی ته مه، نهذ نه ساقا مه غه نجمره ک دنا قبیرا واندا بو و هدر ڙ سه ری ههتا نافطه نگئی پیکفه بیون.
- ۱۲- شیخالی گوت: من چو حق نه قیت، لئی من ستی دثیت.
- ۱۳- دای و باب و برایند ستیئن ب کوته کی ستی ل شیخالی ماره کر.
- ۱۴- ووسو ناغای دنگوباسی ستیئن گوه لئی ببو. نهوى کوچکه ک ل سمر شه طی مرادان چیکریو. هه رسن خویشک چو بونه بدر شه طی بالا چکرن. چاقنی فهرخن ب ستیبا رویس کدت، دجهدا کدت و ڙهای چوو، خویشک به زینه نک و ووسو ناغای دا کم سه کی ٿریکه ته نک باپی وان دا دههواری بهیت.
- ۱۵- فهرخن ترسیا نه که بکوڙن چو مala و ووسو ناغای پاشی پسما میند وی هاتن برنه فه. ستی زانی کو دی فهرخن ته لیفن چو، ده زی و ده رزی بیه و گوزکه کی ئاثنی دانا درپیدا، وهکو فهرخن نه دیتین، گوت: نهف ده زی و ده رزی بیه بو دورینا کفنتی من بوقنی ئاثنی دی من پئی شون. فهرخن مصته ک ل ده قنی خودا، خوین ڙی ئینا و گوته

پسمامنید خو، هون هېرن ئەز دى چم دەئى خوشوم ب وى ھىنجەتنى رەئى چونك
ووسۇ ناغايى، پاشى چو مالا خالى خول شامى.

١٦ - خالى فەرخى خەوندك دىتبو، كومىشانەك دى ھېتىه بازىرى شامى و شوينا وى
دى بىتە مىر. وى زەلام بەلافكرن دا ھەچى دەرامى ببىيىن بىگىن، فەرخى چو بو
مىشانى تەكىا شىيخا خالى وى يىن مىر نەشىيا بىگەھتى و بىگەتە دەر.

١٧ - فەرخ بو مىرى شامى و گوت: ئەز چ ل مىرىيىن بىكم بىن ستى؟ پاشى حەفت
سالا كاغەزەك نقىسى و بىن چەنگى قولنگەكى ۋە گىرىدا و بۈستىيەن ھنارتە
داوودىيەن. قولنگ چونك ستىيى و وى كاغەزا فەرخى وەرگرت:

١٨ - باپى ستييى گوته شىيخالى ئەم دى ستييى ھنېرىنە نك فەرخى ل شامى و ب
دەمان دى بوته ئىينىنە ۋە كارى ستييى دەكەن و دەنئىرنە شامى. ل پەخ بازىرى خىقەتا
قەددەن و نەزانىن ئەقە شامە.

١٩ - فەرخى بىن دزانىيت، ب شەف ب دزىقە چو ناف خىقەتا ستييى.
نويدارا فەرخ گىرتن، پاشى نىاسىن و بەردان.

٢٠ - پاشى ستى ۋە گەريبا داوودىيەن و نەساخبو و مەر.

فەرخ ھاتە پەخى بازىرى داوودىيەن ۋە گاشانەكى پرسى ج ل بازىرى قەومىيە؟
فەرخى ھاتبو زەنگى پىرەمېرەكى، گاشانى گۇوتىن ئەقە حەفت ۋۆزە ستى مەرى ھەرە
بىگە ھە خارنەكتى.

٢١ - فەرخ چو سەر زىارەتنى ستييى ول و تىرى مەر.
ل پاشى ئى كورتىيى باوهىنا كەم پىدىقى ھەبىت ۋە كولم و جوداھى و كىنماتيان بىزىم
زېرکو دى بو ھنگۇ دىيارىن پاشى خاندنا ستى و فەرخا رەحىمەتى حەيدەر باجلورى
گورى و من كارى وى كرى و خەملاندى. گۇوتى:

ديارە مەقامى ستي و فەرخ گەلەك كەقە زېرکو فەرخى وە كو عيسا پىتىغەمبەرى ۋە
بۇنى دىناخقيت و حەيوان ب بېهنا خو گەرمىكەن و وە كو سلىيەمان ل گەل بالندى

دناخیت و دکه ته قاسد. و سوجهه تا سحرکاریا گولندانی ل گمل فمرخی و هکو یا
موسایه.

۱- حیده ر با جلوری (۷۵) سالی (هینگن ۶۹) خودی ڙئی رازی مروڻه کی
نه خویندہ وار بو، لئی د روشه نبیریا فولکلوری ڙ چیروک و بدیت و مقامان خزینه بو
مخابن چو و ل گدل خوبن.

چیروک گید ناخفتن و شعرتید ب ستراں تیدا اوی د گوتی مقام. مدعومه کوندوی
ستی و فدرخ نه رستیه لئی بو خوڑ ٺیکن دی گرتیبیه نه گوت کیبو. خودی ڙ اوی و یتید
پیشی اوی رازی بیت.

ستي و فهرغ

ستی و فهرخ

خه‌لیفه و هادی برا بون. خه‌لیفه ژ هادی مه‌زنتر بو و شوینا بابن خو گرتبو، حاکمی بازی‌بیو، وی میراتنی بابن خوب ملک و مال و قه‌سرقه زه‌بطرکریو و تشتده‌کن کیم ددا براین خو هادی. کابانیسیا هادی دا بیزیتی جامیترو بوج تو هند یئن سست و خافی، تو یئن دبینی ئهم دده‌ستکورتین براین ته مالنی بابن ته یئن به‌هرا ته دخوت، تو ژی هه‌قی خوری بسطینه ب شرعت دلا ئهم ژ طه‌نگاچیی و ژاری خلاس‌بین. هادی دا بیزیتی حورمه‌ت ئهز وی دزانم، دشیا ئه‌وی تی‌هه‌با، برا پشتا برایه، چینابیت بکه‌مه ده‌عوا و دلئیشان و ئهم بنه‌ماله‌کا ژ خوشدرم و مه‌زنین، من نه‌قیت ببینه به‌نیشتی ده‌قی خه‌لکی، هه‌ر دی روزه‌ک هیت ئه‌و دی ل خو زقیت.

ب شه‌ث دیوانا حاکمی یا گریدایبو، خه‌لیفه‌ی گوته قازی، کا بیزه ئه‌فروچ ده‌عوا هه‌بون؟ قازی گوت: بهلی حاکم ئ خوشبیت ئه‌فرو ده‌عوا‌یه‌ک تنسی هه‌بو، ژنه‌ک ب ره‌قده‌کا عه‌یالیقه هات گوت: ئه‌زا فه‌قیر و بی مالم و ئه‌ف عه‌یاله یئن منه، بابن وان ژ کارکه‌فتییه. براین من، مالنی بابن من دخوت و چو ناده‌ته من، ب شرعت من زمی به‌هرا یا هه‌ی د میراتنی بابن خو، ئه‌ز حمز دکم به‌هرا من ژی بسطینی و بدهیه من، خه‌لیفه‌ی پسیارکر.. ئئی پاشی؟ قازی گوت: مه هه‌قی وی ژ براین وی سطاند و داین. چاچیت‌هادی ب چاچیت خه‌لیفه‌ی که‌تن هه‌روه‌کو یئن دبیزیتی ئه‌ها تمزی وه‌کر، خه‌لیفه‌ی سه‌ری خو شورکر.

پیه‌سپییه‌کی گوت: سه‌حه‌تا ته خوش جه‌نابنی قازی، مانن شرعتی خودییه میراتنی بابن دقیت به‌هیته ب‌لافکرن ل سه‌ر عه‌یالنی وی. حه‌رامه که‌سه‌ک ژ وان نه‌گه‌هته به‌هرا خو. زه‌بطرکرنا ب نه هه‌قی و کوته‌کی گونه‌هه‌کا مه‌زنه و نابیت پئن ل شرعتی دانن. حازرا هه‌میا گوت: وه‌یه.

دیوان ژه‌هقی و خه‌لیفه‌ی هه‌ر هزر دکرن کا وی چهند زولم ل براین خوکر، و کا چاوا دی دلی وی خوشکه‌ت و هه‌قی وی ده‌تی؟ گوته خو یا چاک ئه‌وه سویه‌هی بچمه مala هادی. وه‌کو نفستی خه‌ونه‌ک دیت کو یئن برسییه، ده‌ستدا قه‌ده‌کا نانی و

،قدا، نان بوناگر و دەف لى صوت سى جارا جنلى و نىقىت هدر نەو خەون ددىت.
سېپىتىدەيىيا رۈزى پاشتر زەلامەك ھنارتە مالا ھادى و گوتى: خەلەيفەي گوت، ژ مال
دەدرکە ئىيت نەز دى ھېيمە نك وى.

، زەلام چو و داخازا خەلەيفەي گەھاندە ھادى، ژنا وى گوت، نەقە گورگەك ل كىرىنى
زىرىيە. عەيد و سەرسالا زىپى خەلەيفەي ب مالا مە نەكەفتىيىە، خىزە جامىرۇچ
نەومىيە، خەلاتە ئان جەلاجە؟ ھادى گوت: كا جارى بلا بەھىت دى زانىن.

، خەلەيفە چو مالا براين خو، ھادى و كابانىيىا وى گەلهك ب خىزەھاتنا وى كىرن و
ئۈنىشتىن. خەلەيفە چاقيىد خود خانى و ناقىمال و حالى ھادى كىتaran دىت گەلهك بىن
سەروبىدرە، گوت: برا، من گەلهك كوتەكى و تەعدىل تە كر و نەزىز تە شەرمىزام
مەزى ئاتىم دا گەرددەنا من نازاكەي و بەھرا تە ژ مالى بايىنىيى بىدەمە تە. ھادى
التوتى: تو ساخىي چو قوسىيرى نىنه و من گازىنە نەكرىيە، تو براين مەزنى و تو بىدەي
بەدهى گەرددەنا تە ئازا. ب جابا ھادى خەلەيفەي پىت شەرم ژ خو كر، سەرى خوشۇر كر
گوتە خو، قەدا ب من بىكەقىن چاوا مالى و حۆكمى وەسا چاڭ ل من طارىكىن.

، خەلەيفەي سەرى خوبىندىكىر و گوت: جابا تە دلى من تەناكىر و نەز ھشىار كرم. نەز
منەتدارى خوشمىروقىيىا تەمە دا بوتە بىيىم.. مىراتى بايى مە ھىتلاي دى ب نىقىيىكەين
ل دويىش شەرعەتى، و قەسر زىپى ئەگەر تە دەپتىت بلا بوتە بىت ئان زىپى دى بەھرا تە
قەسرەكى بوتە ئاقاکەم. ھادى گوتى: برا مالا تە شاقا. بلا قەسر ھەر بوتە بىت تو
براين مەزنى و حاكمى ول جەھى بايى منى.

، روپىن خەلەيفەي گەشبوو و گوت: نەزى دېيىم كابانىيىا تە يا گرانە، يا من زىپى وەكى
ۋىتىيە، تە چو عەيال نەماينە ساخ، نەز د خازىم نەز و تو ئاخفتىنەكتى بىدەينە ئىتكىدو
تەگەر ھەردووا وەكۈ ئىتكى كچ ئان كورپ بۇون نەو چوننە بەلى ئەگەر ئىتكى كورپ بىت و
ئىتكى كچ بلا بۈ ئىتكو دوبن ھادى گوت: چ ئەمر دكەي بلا وە بىت.

ھەردو برا چۈونە سەر و سطۋىتىد ئىتكى. و خەلەيفەي خاترا خۇ خاست و چو.

بۇونا ستیق و فەرقىن

خەلیفە قەگەریا مال، يېن گەش و دەقبەش كابانىيىا وى گوتى: ئەرى دېيىنم تو
گەلهكى كەيفخوشى، خودى خىتكەت تەچ بەھىستىيە؟ گوتى: نەز و برايىن خو
پىتكەخوشبووين، دى مالى وى ھەمىيى دەمى، و ئەم پىتكەھاتىن ژنگا وى و يَا من
نەگەر كورپ و كچ بىن بوئىتكەدو بن. ژنا خەلیفە دو كچىيد بى ھەبۇن و دترسيا نەكۆ
كچەكە دى بىيت و خەلیفە كورپەك دەقىيت، ئەگەر كچەكە دى بىيت دى گەلهك
پوسىدە بىيت و نەدويرە ژنەكىن ب سەر بىنىيەت. سەر حالارا كچى بەدەتە كورپى هادى و
ئەو كورپ شوينا خەلیفە بىيىتە حاكم.

ئىشارىيىا وى رۈزى ھەردو ژن كەتنە كراسى بچويكبوونى. ژنا خەلیفە كەلهك
داپىرك ل نك ھەبۇن ژنا هادى تىنى دول دەقبۇون.

خودى بارىت ھەردوو ژنا قالاڭر. ياخەلیفە كچەك بۇو، ھەر ل دەمى خودى داي
زار زارا وى ياخۇوارىبو و نە قەبرى، داپىرك نەشيان تەناكەن.

ژنا هادى كورپەك بۇو، داپىركان سەروبەرى وى دىكىن و كاركىن لەشتى وى بشۇن.
كورپ ب ئەزمان ھات و گوت: گەلى ژنگا من دەستقەندەن ئەزى رويسىم. ھەردو
داپىرك ژ سەھمى خەۋاشىتىنە دويىر و چاقىيد وان مانە ل كورپى، دايىكا وى ياخۇ
چىلدار ژ ھەيىەت و عەجىبىيى ژ ھايچو.

وەكى بچويكىن كارى چار لەپكا دەن كورپى خولقاند و دەستدا پەروكەكى و خو
داپوشى و خو ئىخستە سەر ئەنيشىكى راستى و چاقىن وى مال داپىركا و دەستپىتىك
مەھىيد خو گوتى:

ل من هاتو ممهانیکه

ل فدرخن هادی چیبون سر و نیکه

نمز منه تداری نه مرئ تدهمه

یاره بی خودی نیکه

ل من هاتو ممهکا دووییه

ل فدرخن هادی چیبون دهست و پییه

منه تداری نه مرئ تدهمه یا خودییه

ل من هاتو ممهکا سیوو

مهحت و سهنازب وی خالقی

ین فدرخن هادی خولقه تکری ژ به حرا خوینییوو

نمز شوکور داری نه مرئ تدهمه یا خودییوو

ل من هاتو ممهکا چاره

ل فدرخن هادی دیار بون زه فزاره

نمز شوکر داری نه مرئ تدهمه یا پادشاهن جه بباره

ل من هاتو ممهها پینجییوو

خودی نمز دیار کرم ژ وی به حرا خوینییوو

ژارو فدرخو قله نده رو و هخته کی دلاییه ژ مala مامییوو

ل من هاتو ممهکا شه شه

ل فدرخن هادی چیبون سر و له شه

نمز شوکر داری نه مرئ تدهمه یا پادشاهن سر عه رشہ

ل من هاتو مهها حەفتىيۇ
خودى ل من چىكىن دەست و بېيۇ
كەسە كى خىرخاز نىنە من بگەھىنەتە مالكا مامىيۇ
چەند خەرىبىم يارەبى ژۇئى شەنگە دوتىمامىيۇ

ھەشت مەھىيد من تىقامبىنە
ھەمى بارچىيد لەشى مروۋال من دىياربىنە
ژەينىڭ وەرە بىن خۇھىيلى فېرىت مايىمە
نېدى دەيکا من ژى نە ھېشىياربىو
ھەوارە خودى نەۋىزى ناگەھەز من نىنە

ل من هاتو مهها نەھىيۇ
خودى ل من چىكىن چاف و بروى و دەست و بېيۇ
فەرخو قەلەندەر و وختە كى سە فەرىمە
دې ھەرمە مala خالىيۇ

وەكى ھەردو داپىركا ئەقچەندە ژە كۈرۈكى دىتى ھەردو اكارى چۈونى كىن. ئىنلىكى
وان سەھى شاشىكىرۇ و قەستا كوشىتىنا وى دىكىر و دگۇت: ئەقە ج تىشى خودى داي
يا دى پەحم دەلىدا ھەبو نە دەتىلا ھەۋالا وى وەبکەت. فەرخى زانى ھەردو داپىرك
دې چىن و وى و دەيىكا وى يا نەھىشىيار ھېتىلەن، ئىنلا گازىكەرە ھەردو وان و گۇت:

ھەرىئى نامىن و ھەرىئى نامىن
ھەيلا بلندى رەنگ شىمامىن
ھە كە تە خىر دەقىن وەرە م بگەھىنە مala مامىن
نەزى خەرىبىم ژۇئى دوتىمامىن

هرئ زنی ز زنید نه فاما لا
هون بو خاترا خودئ و باری ته عالا
نن نهزی مروقم و هکی و ه
و هرن نه هیلن دایکید مهندلا

گاٹا فهرختی نافتنی ژنکنی ئینای و گوتی، هدما هردو بونه شریکید نیک و
بهزینی د هنده پاطا پیچان و برن هاشیتنه ناث سایه رئ بن دهست و پیتید هه سپنی
رهشبوز بین هار و دین و مهیته رقانید خود ئینانه ئیشته ئیشتن هه تا ئالیکا وی
دادانی.

گاٹا کورکنی ساقا خو و هسا دیتی ل هه سپنی کره قیری و گوتی:

هرئ هه سپن بابن من ده لاله
هزینه و نه دوشکه و نه بدرپاله
هه سپن رهشبوز به ختن ته مه
فهرختی هادی نه کوزه، فهرختی تفاله

هرئ هه سپن بابن من دبینم دینه
هه سپن رهشبوز خو کووره نه که
ب دین و هاری ته بره سه ری عه قلن خو ۋە جەمینه
ماتون زانی، کووره، نه ز و تو و خته کى سە فەرینه
دەف پاھیزه من ز بن پیتید دەوارا و پیساتین تو ھلینه
من ل ناف ھافرئ خودا تو دابینه
هه سپن بوز، و خته کى نه ز و تو سە فەرینه

گاٹا فهرختی هادی و گووتی

هه سپن ره شبوز د جهدا ز فریه
ده ف هافیته بی چولکن ژ نمردی
ژ ناف بی ۴ ده وارا هلگرتیه
ل ناف هافرئ خو داناندیه
چللئ ز فستانیه

هه سپن ره شبوز د فنا خو بی قمه نایه
سافایه دالن سار نه بیه

گافا هه سپن ره شبوز د فنا خو بی قمه نایه
ده وار کوتان کوتانبون، هه میا کوتان لن گرتیه
نه فه فه رخن هادیه، دنیاز فستانه دا سار نه بیه

فه رخن مال ناف هافرئ هه سپن، و بابن وی ز فری مala خوم دیت دای یا
نی فمریه و بی بچویکه، ژنک تیکفه دا و هشیار کر نه فه ته چیه، کا بچویکن ته؟
نه هه ری ژن هیشتا ژ ترس و هه بیه تید کورکی هیٹر نه هشیاره و ناگه هژ دنیا ین
نینه.

هادی هه ر ما ب ژنکا خو قه هه تا چافید خو قه کرین و ناگه هژ خوبوی، هادی
ژنی پسیار کر کا بچویکن ته؟ ژننی گوت: نه ز نزانم، گو چاوا تو نزانی؟ گوت: نه ز
دزانم من کوره ک بوو د ناخفت، ئیدی من ناگه هژ چونه ما هه تا نوکه ته نه ز
هشیار کریم، بدلکی دا پیر کا بر بیت.

هادی هنارتہ دوی دا پیر کا کا و هرن چ سه رو بدهر، کا کورک؟ گوتی: نه ز قوریان،
کوری ته نه مرو قه. تشته کن دییه خودی چیکری، و هختی خودی دای نه هیلا نه م
سه رو بدهری وی بکهین. گو ته مه نیزیکی من نه بن نه زی رویسم و پاشی لقی و خو
دا پوشی و که ته سه رئنیشکا خو و مدهیت خو گوتن و نافید مه ژنی گوتن، ئیدی نه م
ژ ترسا ره قین و تشته کن دی نزانین.

هادی گازی خولامید خوکر و گوتئی هدرن، سه رید رتیا و مزگهفتا و کولانا لئ
بگه پیتن بدلکی بیین. خولام بهربونه ناف بازیتری و گهربیان و رهف رهف قهگهربیانه
مال دهست ژ پیتیا دریتر. که سئی ژ وان هزرا ئاخویری نه کر و شه رمدکرن بچنه ژ وور،
دئ چ بیزنه هادی یئ پوسیده و شه پلی.

فه رخن هادی ل ناف هافری دهوارا گازی خولاما کر و گوته وان:

هه رئ خولامید بابی من چلن
هه ر چل ژ چلان پترن
ژ ناده م هه تا فن گافن
میر هه ر ژ میران میرترن
گه لی خولاما، دلکن دایباپید من صوت
وه رن ژ هه سپن نه ترسن، هه سپن ره شبوز
وه کی که را گوهید خو شور کرن

گافه رخن وه گوتییه
به کر و شه کر ژ ناف چل خولاما
ده رکه تن ب عه ینییه
نه وا قه ستاناخویرئ کر
هه سپن ره شبوز وه کی که رییه
دهست هافیته فه رخن هادی هلگرتن
بو دایک و بایپید وی نیناندیه

گافال ده ف داین و بابی داناندیه
که یفادای و باید وی پی هاتیه
فه رخن برددا گرین

وب چو دە لىلا تەنانەبىيە

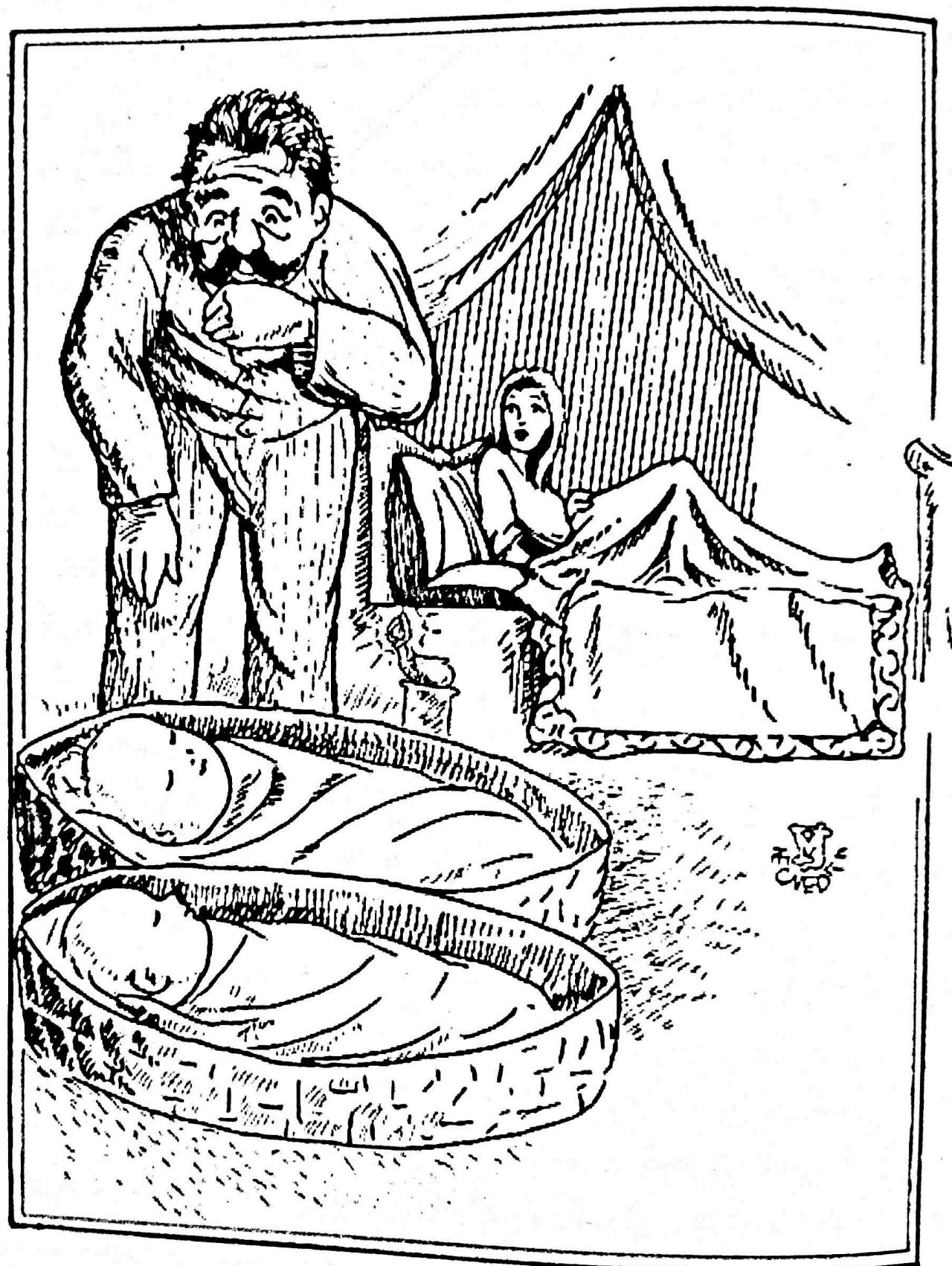
گۇ: بابۇ نەزم فەرخكىن ھادىيە
 نەزم سەركىن خەمان و خەيالان
 و كولان و دەردان و تەعلييە
 نەزم، رى بو من نابىن
 ل دەشت و بەرى و زىدە ل چىا
 نەزم دى بىمە بەندەنئۇ بابىن خاتون سىتىيا

ئەف سائايىت ھنده، نائىن خۇ و يىت دوتىاما خو گوتىن، و زانى كۈدى ۋ ئەعاجزىيَا
 چىت قەستا مالا خالىت كەت.

فەرخ ھەر دىگرى و تەنا نەببۇ، ھندى دائى و بابىت دى وى كىرن چو چارە نەبرنى، ھەندا
 وەسا پىتىقە عاجزىيۇن، گوتىن ئەقە تەنا نابىت دى پەقىت و مىرىت ما ئەم دى ج لى
 كەين؟ بىتەنەكە خوش مانە پىتىقە ھەتا وەستايىن و كەتن و دخەوچۇون.

د نابەينەكىيدا ھشىاربۇون دەنكىن فەرخنى نەدھات، چاقاپىيد خولىنى گىتىران و
 سەحکرنە پەخىيد خۇ، ھېرۋە و وېرۋە، نە ھەرى كورپك نەدىيارە و سەحکرنە ھەمى
 دەرگەها دىتن كۈددەن ئەنلىخىستىنە، دائى و باب مانە د ئەعاجزىيەكە دىۋواردا نەزانىن دى ج
 كەن و كورپك بەرزەبۇ.

د اپىركا جاب بۇ مالا خەلیفە بىرپۇ كۈرۈك يىت بۇوى، لىت كچا
 خەلیفە ئىزى وەكى فەرخنى ئىتكەق ھەر دىگرى و ھندى دھاتنى تەنا نەدببۇ. خەلیفە
 ژنا وى وەسطىابۇن و نېستىبۇن دنابەينەكىيدا خەلیفە ھشىارپۇ، پىتچولك يا تەنا بۇ
 گوت: دا سەحکەمە نەكەر مىرىت، چرا ھلکر و چو دىت پىتچولكە كە دى ئىزى يال
 طەنشت پىتچولكە وان و ھەردو د تەنانە. خەلیفە ژنا خو ھشىاركەر و گوتىن سەحکى
 ئەقە ج پىتچولكە ل طەنشت كچا تە؟ ژنگ ما حىبەتى سەحکى كۈ كورپكە. گوتىن:
 ئەقە يىت كېتىيە و چاوا كەھشتە ئىيرى؟

خه لیفهی هزر تد خو کرن پاشی گووته خو تو بیتی ئەقە هادی وەکریت؟ سویدم

دئ زانم.

و کەربا، خه لیفه ما هشیار هەتا بۇویه سپیتە، ئیتسەر هنارتە دوی هادی.
هادی بىن داماپى و شاش و شەپلى و شقىدى خەوا وى قەپەقى، ئیتكجاري مەز
نالوزبۇو وەکى داخازا خەلیفهى وى سەحارى بو ھاتى.. گوت: يا خودى تو خىركەى،
رېكا خو گرت و چومالا خەلیفهى، دىت برايىن وى بىن ناقچاڭ گرىيە. هادى
سلاقتىرى بەلتى سلاتا وى نەھاتە وەرگرتەن. و ئیتسەر خەلیفهى دەستى وى ب
كەرب گرت و راکىشا ژۇور بىرە هەنداف پىچولكاكا و گوتى سەحکى ئەقە نە كۈزى
تەيە؟ هادى كۈزى خونىاسى ب كەيف دا بەرسىنگى خو و گوت بەلتى ب خودى نەق
كۈزى منه، بەلتى چاوا ھاتە قىرى و كى ئىينا؟ ژ مال غەوارە بۇو و دەروك ھەمى د
گرتى نەم گەلدەك دشاش و پوسىدە بۇوين.

خەلیفهى لىنى كەرە قىپى، خو خشىمكە، ها.. هەى بىن سەرەوچاڭ تە شەرم ژ پېھىز
خونەكى بچوپىكى ژ نوى خودى داي دئىنى و ددانىيە طەنشت كچا من؟ ئەقە چونكى
بىن تە كۈزە و يا من كچ؟

هادى گوتى برا توى خەلەتى من ئاگەھ ژقى سوحبەتى نىنە وەسايدە وەكى من
گوتىيە تە، ما قابله كەسىن ئەم نەدىتىبىن كا پسياڭ كە كەسى دىت ئېكى ئەق
پىچولكە ئىنايە قىرى؟ كەس و كارىد مالى ل دويىش قىپقىپرا وان ھاتن ھەردوا شەرم
ژ خو كەر و مېبۇن.

هادى پىچولكاكا خوبر و چوو ھەردو ساقا ديسا بەردا گرىيە و ب چو دەليلەتا تەنا
نەبۇن.

روز ئاقابۇو و شەف ب سەردا ھات ديسا ب زارەزارا وانقە جارسبۇون ئىتىدى
ھىلانە ب هيچىا مەزىقە، هادى و ژنا خوديسا كەتن و نىقىتىن، دنابەيىنە كىدا هادى
ھشىار بۇ گوهىن خو قەچنин، عەجييە ديسا دەنگى كۈزكى ناھىيت، ژنا خو ھشىار كە
و گوتى: حورمەت بىنېرى دەنگى كۈزكى ناھىيت ژنگى ژ طارىقى لەپى خول طەنشت
خو گىپرا دەستى وى چو سەر دو پىچولكاكا ژنگ ترسىيا و قىراند وەي دايىن ئەقە دو

پیچولکن. هادی گوتى: نه ترسه خودئ باين به ده لاي. كه يفا هادي هات گوت: ئەق
برازا منه، ئەقجاره ئەز دى يىتىد كەفن و نوى ژ دفنيتىد خەليفەي ئىينمە دەر.

خەليفە نىف شەف هشياربىو، كچك يا بىن كېيتىبىو، گازىكەرە ژنا خو كا سەحڪى
كچك چ لى هات يَا مته. ژنكى دەستى خو گىترا، گوت: وەه نە ل ۋارا يە ئەق چ لى

هات بللە.

ھەردو راپون چرايدىك ھلکرن ھندى ھەتىرىۋە ويرقە سەحڪىن نەدىتن، دەروك د
گرتىبىن، ژنكى بەردا گرىيى، وەيلا ل من ھەشپىتوھەرئى كچا من ب چ سەرۇشۇين چو؟
خەليفە دەلى خودا گوت: تو بىئىرى ئاخفتىنا برايى من ھادى يَا راستبىت؟ ب
خودئ ئەگەر وە بىت دى من كەرىتكەت، ھەتا بىيىتە سپىتىدە دى دىيار بىت گوتە ژنا خو
حورمەت نەترسە بنقە كچا مە بەرزە نابىت، ھەردو مانە هشيار ھەتا بۇويە پۇز.

ھادى، يىن ب كەيف ھەتىرىۋە و ويرقە يىن ب ھەردو پىچولكاكاھە و رادكەت و ماچى
دەكت و دەستىت خود پەرخىنىت و دېتىشىت ئىن خەليفە تو راوهستە ھەتا بىيىتە رۇز دا
بىيىنى دى چاوا يىتىد كەفن و نوى ژ دفنا تە ئىينمە دەر.

وەكى بۇويە پۇز، ھادى پىچولكاكا كچكى ھلگرت و قەستا مالا خەليفەي كر، چو
ژور و گوتە خەليفەي، كا ھەتىرىۋە و دەشكەن سپى تو دى كېقە ژ لەپىتىد من خلاسى،
تە شەرم ژ وى شاشكى كريا، چاوا كچا خودئىنى ددانىيە طەنشت كورى من؟
ديسا كەس و كارىتىد وان ل دويىف قىيرقىرا ھادى ھاتن داجريان و ژىتكەرن و
گوتىنى ئىلا دى ئىتشا خوبومە بىرۇن، ئەق ھەوھ خىرە ھەر پۇز ب حەفكا ئىكەن، ئەم
نهشىين ھەر بىتىن ھەوھ ژىتكەن، ئەق چار رۇزن ھوين پىتكەخوشبووين ديسا نابەنیا
ھەوھ نەخوشبووقة؟ خەليفەي گوت: كەلى مروقا كى دىتىيە ئان بەھىستىيە بچويكىتىد
ژنۇ خودئ دايىن بىتىن دەق ئىك بىن ھلگرت و قەگوھاستن ھەما ئەو ب خوبچن؟

ھەميا گوت، ئەق نەبۇويە و نەدبىت، خەليفەي گوت: بەلىن چىتىبىو، كورى ھادى
ھاتە دەق طەنشتا كچا من، ھادى گوپا كچا خەليفەي ژى وەسا ھاتە دەق كورى
من، حازرا باوھر نەكر و گوتىن، ئەق ب دەست نەبىت ناكەفتە عەقلى چىتىت، گوتىن،
ئەقجارە تەكبير چىيە، ئەم چ بکەين؟

ئىكى ڙ حازرا گوت: هەر پىچولكەكى دانىه دەۋ دەيکا وى و نەم دى دەروك، كولەكىيد قەسرىد خەلیفەي و هادى مجد دائىخىن و هەر ڙ ئىشارى هەتا سېيىدى نەز شەقە دى نوبىدارىنى كەين و چاقىيد مە ب دەروكا ۋە بن راستى دى دىيارىت. روڙ ناٹا بو، و دەروك و پەنجەرىد هەردو قەسرا زەلاما زىرەقانى ليتكىن، و داي و بايتىد هەردو پىچولكاكا نىقسىت.

وختەك پىتشە چو هادى هشىار بو دىت پىچولكاكا كورپكى نەديارە. گو: ب خودى ديسا كورپ چو، هادى د قەسرى گەريما، بىن هيڭى بۇو، ڙىنوى گازى زەلامىتىد نوبىدار كر، گەلى زەلاما هوين د هشىارىن؟ گوتىن، بەلىٽ، هادى گوت: چو.. گوتىن: چدوا چو هەتا پەتىيا فەپىنى ڑى نىنە! هادى گو: پا نەديارە.

ھەمى بەزىن ئەو قەسر تىكىشەدان، نەدىتن، ئەقە ج لىٽ هات، قابله نەردى داعويرا؟ چوب هادى و زەلاما نەما قەستا مالا خەلیفەي كرن. چون سەحدكەنلى كو هەردو پىچولك يىن ل طەنەشت ئىك دەست يېيد سطۇوئ ئىتكۈدو ئالاندىن و د بىتەنگن و د خەو بىتها گولىيد بەهارا ژوان دفرىت.

ھەبىدەتى زەندى سەردى حازرا گرت، گوتىن: شىيان هەر بو خودىيە، ئەقە ج سەروبەرە؟ هادى گوته خەلیفەي برا تە دو كچىيد دى ھەنە، و تە ئەقە كچە يا دايە كورپى من، ئەقجا ھەما بلا ھەر نەھو بومە بىت، هادى هەردو ھلگىرن و بىرە مالا خو و كىرنە د دىدىيەكاكا فەرەھدا.

ناقبەرا خەلیفەي و هادى خوشبوقه و هەر رۈز دا پىچولكاكا كچىكى بەنە نىك دەيکا وى شىرى دا دەتى و ئىننەقە. وەسا مان هەتا هەردو ساقا بىپۇر و مەزنبووين، كارى وان هەر رۈز سەيرانبۇن.

رۈزەكى بابى فەرخى گوتىن: دەقىت ئىدى بچىيە بەر خاندىنى، فەرخى خو ھاشىتى بەر سىنگى بابى خو، گوتىن: باب تو خودى ۋەنلىكى ل كەل من نەكە، گوتىن كېر چاوا نە خوينى و تىتكەھلىيما كورپكىيد ھندى خونەكەي؟ دەقىت بخوينى دا بىيە مروف. تو ھەمى گافا ل كەل كچىكاكا بى و بىن خاندىن ئىدى دى بىيە جاھىلەكى سەر ڙىنگ و بىن زەفر بى، دى بىرۇنە تە دىكلى ناف مامىرىكا، گوتىن باب ھەر گافەكاكا نەز ڙ دۇتمامىت

دویرکه قم نان نه بینم دی مرم.
هادی لئی حیتاند و گوتی: نه زی دبیژمه ته دی خوینی ئانکو دی چی خوینی و

زېرى.

فه رختی به زی و ههوارا خوبه نک دهیکا خو و بدردا گرین، دهیکن گوتی: نه فه
ته چیه؟ فه رختی گو: بابی من ب کوته کی دی من هنیرته بدر خاندنی.. داین گوتی
کورپی من بابی ته هدر بروته يه، تو دی بیه زه لام و هه وجدی خوبی ببیه مال و حال و
زون و عهیال، مروفتی ندان، نه مفایی خوده ده نه خله لکی و دی بیته نصیبه تا
خودی. بابی ته یئی هدقه، دئیت بخوینی و نه مری وی نه شکیتی.

وهکی هدر روژ ستی و فه رخ و ناز و نازدار چونه سه یرانگهها خو، بدر لیثا
روباری خوماروی و ئیشاری ۋەگەريانه مال، روژا دويتر فه رختی چو بدر خاندنی،
سەیدای گەلەک كەيفا خوبى ئینا و گووته خو خودی بومه هنارت، كورپی هادی بیت
و برازايان خەلیفە ئەفه ئانکو گەلەک نعمەت و كەرەم دی بو من هین، گوتی و دره
و دره روینە تو گەلەک ب خیترهاتى.

سەیدای گوت: دی گەلى بچویکا جزویکىد خو ۋە كەن دا بخوینىن. سەیدای
دەستپېتىك و چەند ئەلیف بیتىك ب دەنگە كەن بلند خاندن و راوەستا و گوتۇ: ئىتىدى
ھوين بخوینىن، ھەمیا خاندن دويش سەیدايپا ۋەگىتىرا، بەلنى پاشى چەند حەرفىيد
سەیدای گوتىن و خاندىن و راوەستيان فه رختی هدر ۋەگىتىرا چو خاند ھەتا جزویك
خلاسکرى و پىتكىداداي و گوت: تو خۇدى سەيدا ما من خەلەتىيەك كىر؟ دەقى
سەیدای بەشبوو و ما حىبەتى گوتى: نە خىتر تە دروست خاند. فه رختی جزویكا خو
ھلگرت و چو گەھشتە دوقامى. كارى خاندنا وى ئەفه بو هدر روژ جزوی ل دويش
ئىك ب رەھوانى د خاندن. سەیدای گووته بابى وى چارەكى ل كورپى خوبكە، هدر
پوژ دەيتى دەيىنتە ب ھەفرىكىيا مەقه و ئەم نزانىن و دلنا دەين چو بىتىشنى.

بابى فه رختی گازىكىرى گوتى: كا ودره كورپى من ئەفه تو دچى بخوینى ئان ھەۋپىكى
و شەپا بىكەي. گو باب: نەز شەپا ناكەم بەلنى پسىارا ۋە سەيداي دەكم نوزانىت جابا
بىدەت ئىتىدى كەرىتىد وى ۋە دېن من گوتى: ئەف حەرفە ئەلیف و بىتىكە خودى بوج

داناینه؟ پسیاره کا ساناھییه بەلئ وی نەزانى و عاجزیوو، باپتی گوتئى: نەز نازانم سوبەھی هەتا دانى نیقرو دئ ل و تىرى مىنى زويتر دەركەۋى دئ تە ئىشىپىن، فەرخى نەچاریوو جارە کا دى جزویکا خو ھلگرت و چو مزگەفتى سەيداى گوتئى دئ وەر فەرخى تو گەلەك ب خىرەتاتى، گو سەيدا نەز گەلەك يېن ب لەزم زوى دەرسا من بېزە، دا نەز بخوینم و بچم، سەيداى دەستەھا قىيىتە دەرسا وی و فەرخى ب رەھوانى چىرا چوو هەتا ديسا جزویکا خو خلاسکرى، گو: سەيدا ما من خەلەت گوت؟ گو: نە، سەھەت خوش ھوسا بخوينه و ھەقىرىكىيا كەسى نەكە، گو سەيدا، ئەف ھەقىرىكىيا ناكەم، خودى كەرەما داي، نەز نە دخەما دەرسا مە تىنى من گوھل بانگى بىا، گو فەرخى مامو، خوبىگە هەتا نیقرو گاڭدا بانگدا دئ تە گولىتىپىت، گو: سەيدا نیقرو گەلەك دويىرە ھەما ب خىرا خو وەرە د گوھى مندا بانگدە، سەيداى دلنەدا دلى كورپى ھادى و برازاين خەلەيفە بەھىلىت، ھىزى سپىتىدە يە سەيدا نەچاریوو ھىتىدى د گوھى فەرخىدا بانگدا. گو: خودى ژ تە رازى بىت سەيدا نەقجا دەستورىيىا من بىدە بچم، فەرخى بەزى چو بگەھىتە دو تامى.

چاقىن باپتی وی ۋى ئىنگەت، گازىكىرى و گوتئى ما من ج گوتبو تە؟ فەرخى گوت: باب، ب خودى سەيداى دكوهى مندا بانگدا و نەز دەستور دام دەركەۋىم و من دەرسا خو ھەمى رەھوانىكىر، درەوە نەز ئەمرى تە ل ئەردى بىدەم. گوتئى كورپۇ درەوين نى ھىزى سپىتىدە يە، و لەپىن خوبىلندىك دو سى شەق لىتىدان. فەرخى گرى و قەستا دەيكىا خو كەر دايىن گوتئى تو گوھ نادەيدە باپتى خو، تو يېن سەر رەدقى من شول پىن نىنە ج ل تە دكەت بلا بکەت.

ههنا دهیک و بابیید فه رخن

پاشی فه رخن قوطان خاری ب چافیید ب روندکفه چو و دو عال دای و بابیید خو
کرن و گوت:

ههیلا دهیکا منی و بابی منه
من هیشی ههیه ڙ خودئ زور مه زنه
قهولن وی سه حارا صوبین هوین هه رد و بمرنه
بلا پاشی هه وه، نه ز نیتیم ببمه
بلا ل مالکیید ده ر و جیرانا بگه رمه

وه کی بیه سپیده و دنیارونبیه
دوعا فه رخن هادی ل بانی بلند قه بولبیه
دهیک و بابیید وی هه رد و و
پیکفه نه مرئ خودئ کرییه

ڙ نوی زهند و با سکید خو وی هلدا اییه
ب قهولن خودئ و پیغه مبه را زیاره تیید دای و بابا گرتیه
خوب سه ر کتیبا دا گرت علمی خودئ خاندیه

مروف از نوی هه بیهت ڙئ کرییه
و هرن گوھن خوب دنه نوازی فه رخن هادییه

زیاره‌تى دایك و بابىد خو وى گرتىه
 دەستى دوعا بو خۇز خودى وى گرتىه
 نوبالا دەیبابا گرانه ياخودى من خلاسکە ب خلاسييە
 نەفە من ب خو هو نە كر ب نە مرئى تە ياخودى من هو كريه
 پاشى زياره‌تى دەيك و بابىد خو بەردايىه

فەرخى هادى چونكى مامىن ب ئىتىمەيە
 مالى بابى خو كرە خىير بوداي و بابىد خو
 ل سەرفەقىر و ۋازارا بەلافكىرىيە

فەرخى ل مala مامىن حوكىمە مىرىبوو، بەر كەپىيى وى رەشبوو، لا وەكتى بەركەتى و ئىتكانى مالىتىيە، كارى وى وەكوبەرى هەر سەيران و گەريان.

روزەكتى دوتىمامىتىد وى گوتىن سوېھى دى چىنە بەر روپىارى خوماروى بالاقنى، فەرخى گو: ئەزىز دى هىتم، دوتىاما گوتى، نەخىر، ما زەلام ل گەل ڙنكا دچنە بالاقنى؟ ئەم ڙنکىن دى خو روپىسکەين سەرىيد خوشۇوين، چىتنابات تول دەث مەبى گوت: ما خونە دى ل دەث ھەوه بىم، دى چەمە دويىر ھەندى كو ئىتكۈدو نەبىنین، وەكوبۇن خلاس دىن، گازى من بىكەن دا ئەز ژى سەرى خوبشۇم، گوتىن وەساجىتىدىت.

سېپىدەھىيىا رۇزا پاشتر هەر چارا ملىتىد خودانە ئېك و چۈونە بەر روپىارى خوماروى بولاقنى، فەرخى چو جەھەكتى دويىر و مىرىگە كاشىن و بىتەنخوش و خوشلەند و چو دناف ئاقيىدا و كەته مەلهقانىا.

كچك ژ بالاقنى و سەرسۈشتىنى خلاسبۇن و گازى فەرخى كىرن وەرە سەرى خوشۇ، فەرخەت و كچك دويىر كەفتىن و وى خوشۈشت و گازى دوتىمامىتىد خو كر وەرن ئەز خلاس.

ھەمى روينشتىن و فراقيينا خودانا و خارن پاشى رابون كارى خو كىرن و فەرخى چو كولىلەكى بچىنەت دا دوتىما د بەر سەرىيد خورا بىكەن ھەرسى زەرىيەت وەكوبەريا وەكوبەريا

کولیلکتید بدهارا دتمر و نازک و بیهنه خوش و جوان، نیکنی گوته یا دی کا تشتا و
مه نجه لئی هلگره که سئی ڙ خوه نه گرت، گوتنه نازی تو هلگره، نازی گوت:
که لی خویشکاب قورنان و مسحه فانه
هه چی گافا نازی بقہ تینیت قولپازه ر مه مکانه
نمز جانه کا ب هه یبه تم،
دئ مریا را کم ڙ قہ بریزد گرانه
هه که مه نجهل خه ما من بت
سئ روز دئ دی مینته ل رویباری خوماروی
ل سمر سئ پیکو چکانه

نازداری گوت: خویشکن ب وی خودتیو
مه حت و سه ناڑبو ره بی مه زن
بو ڦی حوسن و جه مala دایه نازیوو
هه چی گافا بقہ تینم خلفا ڦن چاریوو
نمز جانه کا ب هه یبه تم
نمز دئ حه جیا ڦه گیرم ڙ ریکا حه جیوو
قدرار نه و بت هه ما مه نجهل خه ما من بت
سئ روز دئ دی مینته ل رویباری خوماریوو

ستی گوت:
ههی خودی و هی خودتیو
مه حت و سه تا ڙبو وی خالقی
قدرارا خودی هه چی گافا بقہ تینم خلفا ڦن چاریوو
نمز دئ فه رخن پس مام که مه عه بدال و پور
بله ده مه ڦن چولیوو

فه رار نه و بت هه گه ر مه نجهل خه ما من بت
سن روژا ب مینته ل رویباری خوماریوو

گازیکرنه فه رخن و دره شر عه تئ مه بکه هه رئیک ژ مدیا يا نائیا دخو ددهت و
دبیئریت ئه زم و که س دی نه، و کد س ژ مه ژخوناگریت مه نجهلئ هلگریت: گو، ما
هوین دی ب شر عه تئ من قایلبن؟ گوتون: نه م نه دکوره نه چاوانه م ب شر عه تئ ته
ناکهین. گو: با بو ب خودی هوین هه رسی دی ژ مربیا ژ بن ناخن را که ن، بلا خدام
مه نجهلئ و تشتا هلگرن و دا بچین، و چو هه دو تامه کا خو قه فته کا کولیلکا دبدر
که سره وانا و ترا چکلاند. هه میا ده ستید خو لیکدان و تیقتیق که نین و به ریخو دانه
مال.

فرخن گو ته دو تامما ئه ز و ستی نو که ناهیین خه وال ئاقاری پاشی بالا قن گله ک
خوش. نه م دی بو خونقین هه تا ئیقاری پاشی دی هیینه مال.

فه رخ و ستی ژ بیت دی قه تیان، جهه کنی دلی وان چیا سه حکرن ل ناف کیا و
کولیلکا پالدان، فه رخ ده ستھا فیتھ کورک و عه با بیت دخو کیشانه سه ری خو
دو تامن و خه نجه را خو ژ کافلانی کیشا و دان ناف بھرا خو و ستین و هه ردو دخو
چوون.

نازی و نازدار گه هشتنه مال، خه لیفه پیشنه هات و گو: گه رماقا خوش با بو
بالا ف یا خوشبو؟ گوتون، ده ستید ته ما چی دکهین، بھلئ گله کا خوشبو. گو: پا کا
فه رخ و ستی؟ گو: فه رخ سلاف یئ ل ته کرین گوت: بیئرنه مامن من خه وال
ئاقاری خوش، ما دی ز فرینه مال چئ؟ هیئر زوییه، دی بو خونقین هه تا ئیقاری
پاشی دی هیینه مال.

وه کی خه لیفه ئه قه بھیستی. دلت وی خه له تبو، ب له ز چو کاری خو کرو جابا
سه یدای قریکر ئه وزی هات. خه لیفه شیره کنی سه قاکری بو خو ژ ناف گزرن شیرا
ھلبزارت و ئیک ژی دا ده ست سه یدای. سه یدا ترسیا ئه قه چ سه رو بھر؟ من نه
کو ژت؟

خه لیفه گوتی ب رهخ من بکده دا بچین، هردو وان ریکا بهر رویباری خوماروی گرت. و پیرپیا دلی سیدایه هدتا ب سه ر فمرخ و ستیئن هلبوبون. خه لیفه راوه ستا و گوته سهیدای، هرمه ژ سدر وان باشی. هدکه نیشانه ک ل ناقبهراء وان هه بت بیژه من، هدکه ندبت بدھ بهر شیرا هدتا پر تپرت دکهی، مهلای گو و هعده و هبت چو دهسته اشیتھ کورک و عهبا ژ سه ر وان راکرن، چ پادکه ت مروف ژ جواتییا وان تیر نابت، گو: وھیلا مالا ته خراب، ته نهز گونه هکار کرم ورہ خه لیفه بیینه، خه لیفه بهزی قدستکری. گو: سهیدا زوی بنخیقە ته سارکرن، زوی نخافت.

ل دویف ده نگه ده نگئی و لقاندنا کورک و عهبا ستی و فمرخ هشیاریون دیتن خه لیفه و سهیدا یئن ل هند آش سه ری وان هردو زوی رابون و فه رختی دهستا خه نجه را خود بر شویتکا خوراکر، و ژ شه رما مانه بیتدنگ و شه پلی.

خه لیفه چیا شه رما وان ۋە مالیت گو: هدما هو سا ل ۋى چولى دنلن پا هدما دەھبەکى ھوین ھنگا فتبان؟ نى درەنگە وەرنە قە مال.

خه لیفه و سهیدا چون و ستی و فه رخ هیتىدی هیتىدی ل دویف چون ب دله کئی خوش، ئیشارە کا درەنگبۇ. خه لیفه و سهیدا ژ وان ۋە قە تیا بون. ستیئن هند دیت ژ نشکیتىقە فه رختی روینشت و دهستىد خوب سه رئ خو ۋە نان و ھشكە قیپییە ک راھیلا. ستی بەھتى ئەو رئی . وینشت و ب دژوارى گری. دلی فه رختی صوت لئ زقىری گو: دو تام تە دلی من حەلاند بەختى خودى تو نە گری. گو: فه رختی پس مام نەز دزانم خودى كەرەم يال گەل تە گری. تو ئە زمانى ھەمی بالند و ھە یوانا دزانى من بالندە ک، ئان ھە یوانە ک ل ۋارا نە دیت، ئەم ب وئى كەیف و عشقىتىد دا چىنە مال، بوج ل ۋىرى تە خوب ئەردى دادا و ئەف قیپییە راھیلا؟ فه رختی لو قراند و گو:

ستیئن دو تام بەریخو بدئ
ویھە سویارە یئن تیئن ل ۋى دەشتىو و
دو تام نە وبو بە كروكى نېقە كا مەمن و زینىو و

ب خودی ده ستیّد من و ته زیکرن

نهم ناگه هینه مرادیوو

ستیّت بهری خودا سویاری گوتی، ندری فهرختن پسماں ب خودی نه و سویاری هه یتن
کرتیه، فهرختن گو:

ستی نه و چیخاله، جادویه، یین دی بیته شفانه

ب خودی ده ستیّد من و ستیاد و تمام زیکرن

بو به کروکن نیقه کامه و زینانه

دو تمام تو نزانی بیّی دای و بابا

نیدی نابینم چو خیرانه

فرخ و ستی ب وی دلی شکه ستی و داماپیش گه هشتنه مال:

میخالی چادوگهار

چېحال چونک خدالیفهی و گوتى من دلېت بېمە شەنانى پەزىد ھەوە، خدالیفهی
گوتى: مە تېرا خو شەنان بېند ھەبىن نەم بېندۇنى چو شەنانىد دى نېتىن. چېحالى گوت
ئەز نە وەكى شەنانىد ھەوەمە، گوئەز دى قەولەكى ل كەل ھەوە كەم ھە كە وەسا نەبىر
من چونە ئېت. خدالیفهی و حازرا گوتىنى كا بېزە قەولى تە ج بە. چېحالى گوت:

ھە كە گىسىكى ھەوە بو بىزنى ل ۋى قەولىيە
ھە كە بىزنا ھەوە بو نىرى ھندى نىرىپىا لىيھاتىيە
ھە كە بەرانى ھەوە شتى گاي ز گوشتسى نەلقييە
ھندى بدوشىن شىر زۇنى بەزى خلاص نەبىت ب تمامىيە

نەفرو بېرۇن سوبەھى ھەرھەرەن وەكى بەرئ لىيھاتىيە
بەرە كەت و كىيمىا بکە فتە ناڭ ۋى پەزى ب تمامىيە
ھە كە هوسا چىبو، خدالىفە ژنە كى بەدەيە من ب خلاسييە

خدالىفە نەف قەولە قبول نە كرييە
خودانىد بەزا گوتىن مە قەبولە
نەف شەرتىن نەوى گوتى
چو جارا و چۈزە مانا نە چىيە

خدالىفە بىدىلىپىا مللەتن خونە كرييە
چېحال گوپال ھلگەرت و چو بەر پەزىيە
ھەر رو پەزى دكەتە مازى دكەتە بەروپىكىد خو

دبهته زوزانیید ژوری د چه رینیت ب خلاسییه
ده من بیرئ دکه تهف په ز دبهت بو بیرئ ب تمامییه

خه به رئ وی عهینه وی هاتییه
فی په زی کیمیا که ته ناف، بهر شیری خلاس نه بییه
بزن وه کی نیریا لیهاتن
نهف په زه ز گوشتی نه لف بوو
نیدی په ز نه شیت بگهرت ب تمامییه

یا خودئ چه ند ل نک خودانیید په زی ب قه در کهت
نیدی که س نه شیت بیزیتن کالکا پیتھ خواره
سمر ده ستیید خوراگرتن، چو شفانیید هوسا
ب ده ست مه چو جارا نه که تییه

ههتا جابا قمه ولن بیرئ وی هاتییه
بیرئ چون و په ز دوتن ل ناقاری ب تمامییه
ناز و نازدار، فهرخ و ستی ل گه ل بیریید خه لیفه ینه
روزئ دو دانا دچنه بیرئ بیرا په زییه

دنیا گه له ک ل چیخال رونبوییه
ناز و نازدار و فهرخ و ستی تینه بیرئ
نهز به زن و قامه تید نازئ و نازدارئ
میز دکه م ب نیکجاريیه
دلن چیخال ب فن مه سنه لن خوشبییه
روزه کن په ز دوتن خلاسبو

چیخال گازی بیریا کریه
سو به هی خویدانه، هم ر که سه ک
خوا په زی خوبینت
نم دئ په زی خووی دهن، قه ولن خووی هاتیه

سپیدی هم ر که سه کی خوا په زی خونیناندیه
خودان اپه زی خو چه ر تکرن ژین خه لیفه
ین خه لیفه ب تنی ل جه هیلا لیه

بدری خوب دی چیخال ج فهند کریه
ده ستھافیته جانتن خووی هلگرتیه
گازی بیریا کرب تمامیه
هه تانه ز فن خووی ب ڦان به را و هر کم
هه چی یا پیلت نیک بیته سه رنه و بیری یا شفانیه
گافا چیخال دوی خویدانه و هگوتیه
فرخن هادی لئن بو عناد سه ری خودان سه ر گوبالی
حه مدا خودی را گرتیه
هر سن دو تمام هندی تینه په زی
په زه بط نه کرن
په زی قه ستا خووی ریزی وی کریه

فرخن بھری خوداین نه شین په زی زه بط که ن
نه وی جاری ل په زی کره هه وار و گازیه
به رانه ک ژ به راهی هات هه رسیکا خو لیدا
به ران زه بط نه بیه

گو: هه رئ بدرخن مامن منو به رخن ته ره
وهی ته هه رد و چاف ز نیقه کا سه ری بینه ده ره
چه و ادل ددهی عاجز کهی
نیک ستی یادی نازا گه رده ن زه ره

کافه رخن ل په زی کره گازیه
هه ما په زی خوی ریز هیلا و ب جاره کن
ل ناقاری چو چه رئ خوی نه خاریه

که ربید چیخال گه له ک ز فه رخن فه بویه
دهست هافیته گوپالی و به زی چو ویه
گوپاله ک ل فه رخن هادی دایه

فرخن گو: باریکه للا نه فه جزاين داین ین باين
سر من مایه
نذر رازیمه یاره بی ب قی نه مریمه

دلن ستین گه له ک پن صوتیه
دهنگی خول خودانید په زا کر
هه میاب جاره کن دهست هافیته گوپالا
گو هندا پیداده ن هه تا بیژم به سه ب خلاسیه
به زینه چیخال ب ته بایه
لئ راوهستان ب گوپالا، هه تا دلن خو هوینکریه
به ریخو داین ستی نابیژیت به سه
نهوی ب سحرا خو ز نافدا هلاقیت

هه ربرینه کاوی کوده کن خوینن زئ که تیه
سەرکول و پیخاس چو شکیاتن
قدستا مala خەلیفەی کرییه

وەختن فەرخن دیتی چیحال قەستاخەلیفەی کرییه
گو: ستی دو تمام نەمرئ خودییه
نەفی ۋەگىرە بلانەچیت چو دەعوا
بو مامن من و گوندییا چىنە کەت ب خلاسییه

ستی دوی ویدا وا هاتییه
ھەرئ شقانى بابى منى دەلالە
کەپەنە ھافیت گوبال ھلگرت بەزى مالە
بى عەقل وەرە نەچە نەزدى تە سویکەم
کەربىن فەرخن تفالە

ھەرئ شقانى بابى من جندییه
کەپەنە ھافیت گوبال ھلگرت وى بەزىيە
بى عەقل وەرە دى تە سویکەم نى فەرخن ھىز سەبىيە

گافاستىن وە گوتى چیحال بشكتىيە
ھەروه کى حەرامبىت برینەك ل لهشىن وى پەيدانەبىيە
ھەروه کى نەدارل دیوارى دايىن
ھەما گوبال دانا سەر ملى خوز فرييە
دەعوا بالا فىن وى ژستىن كرييە

گاڤاده عوا بالاڻن ڙ ستیا گه ردهن زه رکریه
 ستین نزن ڙ فه رخن هادی نینه هه تا فه رخن گو تیه
 دو تمام بیزئ بلا جلکا دانت نه قه نه مری نیلاهیه

زنوي ستین نه مردا، چیخال جلکید خودانان
 نه قه دئ به ته بالاڻن هه تا بیئرا نیفاریه
 ده ستھافیتھ جلکا فه رخن ب گوپالی وئ بریه
 برہ ناف هه فشن په زی دگه رید میزئ زه رکریه
 دنافن قه دا ب سه رکیراته کن دادایه
 ده ستن دو تمامن گرت و چونه سه یرانن ب نیکجاریه
 بیئریقاناڑی په ز راکره پالونا پالونکریه

هه تا نیفاری لیک جه میان چیخال گو ستی کا جلکید من
 ستین ب ده ستی نیشادا، نه اوی قه ستا جلکید خو کریه
 نه و جلک یئن ڙ میزئ زه ربوبین ب پشکلا زوها بوین
 نه اوی دانه دفنا خو هه ر وی بیهندکریه
 کرنہ د جانته یدا بو به ر بیئری وئ هاتیه
 گوو ستی جلکید من سپن نه بوینه
 به لئن بیهنا ده ستید ته ڙئ تیت ب خلاسیه

ندواڻن جارئ شیرئ خو هلگرت، بیئری چون ب نیکجاریه
 نهف مه سنه له که سئ ڙ خه لکن بازیئری نه زانیه
 هه تا دو را دی تیت به ریخو بدنه چیخال
 دیسا ج کریه

قانونا وان نه وه نللەھ پەزى كوزكەن
 پەزى سطھورى جودايە، يىن دىتىر جودا وي گرىبە
 زەينىڭى ھەتا فىن گافىن پەزى سطھور چو جارا
 دناف بىريارا نائىت ب ئىكچىارىيە

بەرىخو بىدەنە فەننا چىخال، نەوى بەرانەك گرت
 بىرە ناف پەزى ب شىر وي برىيە
 ھەتابىرى ل طەشتارا وەستان، پەزى ددەنە بىرلى
 نەفە قانونا وانە، پەزى خۇ دوتىيە

وەختى نەو بەران ھات چا فىن بىريلماپىن كەتىيە
 وي خۇ ھا فىت دى چتە سەرى، نازى خۇ لىدىايىيە
 ھېر قەھات، نازدارى وي گرتىيە
 فەرخى وەناكەت مرازا چىخال حاصل بېت يىن گوتبو
 ھەچىا بەرانى بەردەت نەو يارا شفانى ب خلاسىيە

فەرخى دىت ھەرسى دو تام نەشىن بەرانى زەبطىكەن
 نەوى ژنۇى ل بەرانى كرە ھەوار و گازىيە
 نەرى بەرخۇ بەرخۇ قەرە
 وەى نە ھەر دو چا ف زەنیقە كاسەرى بىنە دەرە
 ما تو كورەي، دويىرەنەچە،
 ل ۋېرى دناف بىريارا وەرە
 من ھېنىپى ھەيدە زە خودى سەربىرى
 دى بىيە كەفرە كى صور و زەرە
 ياددىن چىخالدا نەفە بىنە كول و كوفان و كەسەرە

گافا فه رخن هادی و ه گوتیه
بو بارینا به رانی هه ما ز قری
دناف بی ری بی اهات و ده رکه تیه
چی خال ز به ر قازانا شیری رابو
به زی فه رخن گوباله ک لیداییه

فه رخن گو، نه ها ز نوی شولا من
ب نه مرئ خودی تمام بیه
من جزای دایی و با بن هه رد و وا دا ب خلا سیه
نیدی من ل خو حه رام کر، نه نیمه بی ری ب نیک جاریه
گافا فه رخن هادی بی ره ل خو حه رام کریه
دو تمام اژی هه رسییا سویند خاریه
نهم نیدی نه هی نه بی را قی په زیه

دلن ستین دیسا وی صو و تی گو ته بی ری بیا و هرن
هندا ب چی خال داده ن هه تا دلن من هوین بیت
ونه ز بی ری مه هه و ه به سه ب نیک جاریه

دیسا بی ری بیا ده ستها فیت هه گوبالا هلگرتیه
گو فه ندا ل دور طه نش تی د چی خال وا گرتیه
ست ج جارا نابیزت به سه ب تمام بیه

گافا چی خال به ری خو دایی کو خلا سبینا وی
قین حالن قدت نیه
هه ر برینه کل خو چی کر، هه ر برینه کن

پیله کاخوینن ژئ ده رکه فتیه
 مانن سحر به نده نه فه کاری و بیه
 هه ما بو فرتینا وی خود ناف ده ستید و ادا هافیت
 راست بو کوچکا خه لیفه چو بیه

گافاقن حالی چو کوچکن، فه رخن نه ز قراندیه
 هه ما فه رخن ژ ترس و هه بیه تاده ست دو تمامی به ردا
 و ب تنی ل ناقاری ماییه

هه وار هه وار ید چیحال ل کوچکا خه لیفه
 نیلدی ناجمه به رپه زی هه و
 به ریخو بدی فه رخن هادی ج ب سه ری من نینادیه
 چیحال خوب کوچکن دادا، تزی ویری خوینکریه

بانن شفان گه له کن ب قه دره
 گیسکن وان ین بیه تشتولیر، بزنا وان بیه نیری
 نیرین وان وه کس گای لیهاتیه
 به رانن وان ین شتن گامیشا لیهاتی
 نه ف په زه ین نه لقبووی، هندی ددوشن شیر ژئ خلاستابت
 فیگافن ببره سوبه هن وه کس خویه
 قیچا کس دی شیت تشه کس بیزتن ب عاجزیه

چیحال، خه لیفه و گوندیید وی
 فیکرا به ردان، هه تاخه لیفه نه چار کری
 بیزت با بو نیلدی من نه و بر ازانه فیت

هەرن دكۈزۈن ج لى دىكەن وە لى بىكەن

جارە كادى هەميا دلىن چىخال خوشكى

نەورابۇ قەستا ناف پەزى كرييە

گو: نەگەر نەزىم، ب فەند و فىلا

چاوا فەرخى هادى دى ژ لەپىد من خلا سبىت

چىخال رابۇ سحرل كوچكى كىر، زانى فەرخى دى قەستا كوچكى كەت، سحرە كا
وهسا كر كو هەچىت بىتتە ژور ژ دەرى كوچكى، لەشى وى هەمى خەنجەر تىترا بچن،
چىخال رېتىا خو گرت و چو.

ستى پىتحەسيا كو، چىخال طەپكەك بو كوشتنا فەرخى قەنا. گوت: وەعده
وەبت، ئەز نەبىئىمە فەرخى، هەما هەكە هند يى نەزانبىت بلا بىرىت، ستى رابۇ سى
مورك ئىنان ئىكاكا صور و ئىكاكا شىن و ئىكاكا سېپى، هەرسى ب بەندكە كىشە كىن و ئەو
بەندك ھاشىتتە سقاندى، كوچكى، پاشى دەستدا كونەكى ئائى بىرە بەر روپارى
خوماروى تىزىكىر، هندى تىتتە كونى نەشىت پەلگرت. فەرخى چاقنى خول ستىيىن گىتىرا
نەدىت، قەستا كوچكى كىر، دىت سى مورك يى ب دەرى كوچكىتە ھلاويستىنە وى
دەستهاشىتتە هەرسى موركا ژ بەندكى قەكىن و بەرىخودايىن و گوت:

ھەرئ موركاشىن شىنا منه

نەف موركاصور خوينان منه

نەف موركاسپىن، كفنى منه

نەف دارئ پىشە گرىيداي، داربەستا منه

نەف نىشانا خاتوين ستىيىا منه

دۇتمام بلال من حەرامبىت مالا مامىن منه

لەرخىن گوتىنەك ب كوچكىتە گوتىيە

سەحرا چىخال بەتالكىر، كوچك وەك بەرى لىيھاتىيە.

فرخن گوت: قهولن خودئ تمامبسو، نهله وخت هات ژ مالیید ماما ی دلاییمده
دئ چمه مالیید خالا، نهها نهله ندو روژ هات.
هرخی ز نوی لهز کر لهزاندیه نالیک دا هه سپن ره شبوز
کار و کوکن خو کریه
دا ستیاد و تمام بیت فهرخن پسمام سه فه ریه
هندي به ریخو دده ته کنارئ مالن
ستیاد و تمام نه دیتیه
به ریخوداناف و ده را فاوا که تیه بهر کونه کن نافن
هندي تیتن کون نائیته بشتن ب خلاسیه

دلن فهرخن وئی حالن گهله ک وئی صوتیه
سر وی کونیدا کره هه وار و گازیه
کونو ماحرابو کونن ڦان بزنان
ههی تزی نافا تهرا زنان

مالا کونی خراب بت ژ خودئ ناترست
جهوا که تیه سه روان زهندید زه ر بازنان

هرئ کونو کونن ڦان نیریان
ههی تزی نافا بهر که فیان
مالا کونی خراب بت بهنکن وی
که تیه سه رتیتال و که لبیان

هرئ کونو کونن ڦان کارکان
وهی تزی نافا بهر گر کان
مالا کونی خراب بت،

جهرگ و میلک ل من صوت
به نکن وی که تیه سه ر جو تی زه ر مه مکان

دی ستی دو تمام بیزه یا خودی
ب نیزنا خودانی ژوریه
م دفیت ب نه مرئ وی تول کونی سویار بی
وه کسی که ریه
دو تمام له زئ بکه، زاده کی خارنی بو من بینه
دره نگه فهرخن پسمام سه فه ریه
من خاترا خوژ ستیسا دو تمام نه خاستیه

گافا فهرخن هادی ب قن کوفانی وہ گوتیه
ستی دیزیت سوبحان بو شاهن قودره تی
زنوی حنیرا فهرخن پسمام من دیتیه
نهز نزانم کونی نهز نینام
نان من کون هلگرتیه
ستین دیت وال کناری مالن ب نیکجاریه
گافا ستی ل کناری مالن هات ب خلاسیه
دستها فیته فهرخه سینیه کن
شیفا فهرخن بو کوچکن وی بریه

فەرخن کارى بۇنىڭ كىرىم

گاۋا خارن بو بىمامى بر وى دىتىيە
وى خولامى هەپىن رەشبۈز ل دەرى كۆچكىن طەولاندىيە
قىرىيە كاستىادوتىما بىلندىيە
ناى فەرخن بىمام بىزە تە خىرە و نەفە ج يە

گوت: دوتىما ب خاترا تە
مالىد ماما م ل خو حەرامكىن، فەرخن بىمام سەفەرييە
دى چم بو كنارى خالا ب خلاسىيە
ھندى فەرخن گوتىن ب خاترا تە
ستىن دەستور نەدايىە

بىن خاتر بىن ھافىتە رىكىيىن
ل هەپىن رەشبۈز سوياربىيە
ستىيا دوتىما ھەرگىرى
ھەتاد گرياخودانە ھشىاربىيە
رونداك خلاسبۇن نىدى روندكىيد وئى
خوينارەش ڦچاۋاھاتىيە

پاش ستىن دەستى دواعىين ڦخودى بى خو گەرتىيە
يا رەبىن مەزن تو بەرى فەرخن بىدەيە چىايە كى
لى بىتە بەفر و باران
فەرخن بىزقىرىت ب خلاسىيە

خودئ دعواستین قه بولکریه
هه تا وی گافن ماهیبو ریکاوی ده شتو
به ریخوداین ب سدر چیایه کی ب هیبہت که تیه
عهورا دنیازه بطکر، ل چیای بو ته مهدوی
نیدی وی ری نه دیتیه

حه مدا خودئ کیشا و سه ری خو
داناسه ر قه لپویسازین و سه کنیه
جاره کادی ستین ده ستی دوعاین را کریه
یا خودئ تو فیجا سن سه عهتی شه فی
بکه یه به فر و باران ب تمامیه

گافاستین جاره کادی دوعال فه رخن کریه
بو ویه نالینا عهورا
سن سه عه تابه فری و بارانی لیکریه
به فر و باران بونه لیمک، دنیا بو به حرا نافی
فرخن هم ر حه مدا خودئ را گرتیه

دلی فه رخن گله ک وی صوتیه
گو: یا خودئ من نهزم فه رخن هادیان
نهزم سه رکن کولان و ده ردان و خه مان
و خیلان و فان قالیان
نهزم ته ری بو من قه تره کرن
زدهشت و زیده به ریا و زیده چیا

گافا فه رخن هادی و گوتیه
 خودی ل به فر و بارانی نه مرکییه
 ریکاوی به ردهن نه قه فر خکن هادییه
 عه جیبیه هنده حه مدا وی خول و گرتییه
 نه گمه روکه دی دو عاکن که ت
 وہ ناکه ت عه سمان بیارن عه ردییه

ب نه مرئ خودی به فری گوته فه رخن هادییه
 نه ری فه رخو فه رخن شیره
 توی سویاری هه سپن ره شبور، جانیئ نیره
 به ختن ته مه تول مه نه که چو دو عایید نه به ر خیره
 دنیا یاد ریزه به لکی روزه کنیه
 بکه قمه گه لیه کی دار کنیره
 ببمه داخازید نه ساخان و بن ویره

گافا به فری نه ف گوتنه کریه
 فه رخن گوتنه به فری ژ به ر ستیا دو تمام
 من چو دو عال ته نه کریه
 نه فه سن سه عه ته چو مروه ت من ل نک ته نه دیت
 ته سه ری زیکال من گرتیه
 من هیقی هه یه ژ خودی نه و نساخن ب دل و مراز
 ته بخازت، سه ری نه را که ت ژ جهییه

ژ نوی ب ئه مرئ خودی، دنیا بو ساهی و پیا فه رخن هادی هاته به ردان، شد
 خلاسبو روژا ب سه ردا هاتیه و ژ قن دوعا ستیی خلاسبو، ژ نوی به ریف مالیند خالا
 وئی چوییه. شد خلاسبو روژا ب سه ردا هاتیه، و ستییا دو تمام بی زانییه، دیسا ب

چائید ب روندک دعوا ڏ خودئ گريه:

يا خودئ مهزن نه فه دو عام بت ل فه رخن پسام
نه ف ناف روند كيد نيقارى هه تا فن گافئ
بينه رويباره کن نافئ بکه فنه بهر فه رخن هادينه
به لکي جاره کادى بز فريت
مه ر دو تمام اخو يا ره بهن بيتن ب خلاسييه

خودئ دعوا ستيئن قه بولكريه
فه رخن چيا خلاسکر دا که ته به رين
به رينخو دده تئ، رويباره کن نافئ تيت
وي رويبارى دنيا گرتبيه
دار و بدرال گه ل خو تينت ب تماميه
مه وج و پيللا دها فيت
مروفا هه يبهت ڙئ گرتبيه
به رينخو دده تئ ڙ رويباري ويشه
ڙ دعوا ستيادو تمام لئ کري
به سته که شينه، دا فا گيای لئ په يدا نه بيه

فرخن گو: رويبارو ب مه زنييا خودئ نه زئ هاتم
نان دئ من ده رياز که، نان دئ من بهي ب خلاسييه
هه سپن ره شبوز کار کره رويباري وي چو بيه
گافا که ته رويباري گافه کن هه يبهت وئ گرتبيه
گو: دا هنده به يتا پئ بيژم
به لکي ريا من بکه ت ب تماميه

گو: رویارو ماحرابو، شلو، چهندی شینه
 نهپینه و نه دهستن، چی لهزی دکت دلهزینه
 مهوج و پیلا دهاقیت ههوارا خودئ تو دبیزی خوینه
 رویار ماتونزانی ناز فرم
 من مالکید ماما خو حهرامکرینه

فمرخن هه سپ دار رویاری وی چوییه
 که تنه ناف پیل و مهوجا، کناره کی داناف وابهت
 لاین ویشه ها قیتیه
 تو خمن گوشت ب فی حه یوانیشه نه ماییه

فمرخن ز بدر مهوج و پیلید نافن
 بین گیز و سهودایی بووی
 ز فیری قه دره ست، ویراهه وی که تییه
 هدر حه مدا خودئ سه روی حالی زی وی کریه

بهزی هه سپن ره شبور ز دلن صوتی
 سه روی گرتییه
 هندی گهربیا، دافه کا گیای
 ب دهستن فی حه یوانی نه که تیه
 گو: یا خودئ تن دافه کا گیای هه سپن خاربا
 ل فی ناقاری، نه ف کو فانه نه ماباد دلن مندا ب نیکجاريیه
 بهسته که شینه، دافا گیای نافاهی لئن نه دیتیه
 نه فه ز بدر دوعاستییا دو تمام لئن کرییه

به ری خوداین ده نگن حوتته حوتته
 ده نگن ناسنید حمداده کن وئی هاتیه
 گو: شوکر ز خودئ نه و نافاهیه، نه و نالف هه یه
 وه خش ل وئی حنگه حنگی وئی چوییه
 ب سه ر دو دو کانا هلبو، نیک حمداده، نیک نانپیژه
 هر دول ویری دیتن ب نیک جاریه
 گوته نانپیژی بده من ککه ره ک نانیه نه ف هه سپه بوته
 نانپیژی هه سپ نه فیا ککه رئ نانی نه دا وییه
 و چو نالف بو هه سپ ب ده ست نه که تیه

ب وان سه ر دلاقه ز فریه
 هه فسارد سه ر سه ری هه سپیدا نینا
 گو: حمیوان من تو نازاکری
 ڙ نوی هه سپ ره شبوز نازاکر و به ردایه

فرخن ڙ هه سپی ڙی بئن هیقی بتو، ئه و ب خوری ڙ کار که فتبو، وئی سه ری خر
 دانا سه ر زینی و د جهدا د خه و چو. چل روزا فه رخن ما د خه، هر گافا چائید وئی
 که تینه سه ر ٺیک و د خه و چوی. خودئ ئه مړل عهورا کر بارانی لیکر ئه ف ده شتے
 بو به هار، هر چل روزا هه سپ لئی چه ری. که ڦله کی دیتر گرت، هر یئی ل دهورا
 فه رخن و هلیهات کو ئافنی ل بژیتید وئی بکهن دئی ب دیلا دا چیت، هیکنی داننه سه ر
 پشتی هیک نالثت.

روزآ چلن ب حسابا فه رخن ئه فه بیهنه که نفستی وه کو هشیاریوی، ما حینه تی
 گو: وه ختنی ئه ز نفستیم چهوا بتو ٺیک گافنی چهوا یه؟ ئه فه کیرتیه یا خودئ ته ئه ز
 ئینایی؟ وه ختنی فه رخن پابویه سه رخو گوت: گیا یو پا ئه ز ج بکدم؟ دئی بلا گافا من
 سه ری خودانایه ٺیک چار بنیتید ته ل ٺیک ہه بانه دا هه سپی ره شبوز ده ٺنی خر

هائیتباين، ئەو کول نەمابا د دلتى مندا.
فەرختى ل دور خۇزۇرى دىيت ھەسپى رەشبوز كورىا خودانا سەر پشتا خۇوب وى
دەشتىدا تەقىا، دلتى وى گەشبوول ھەسپى كرە قىرى و گو:

ھەرئ ھەسپو ھەسپىن ۋان بەحالان.

بابى من تو خودانكى ب كەرىيد كەفنه نالان

وەكى كەتمە كراسىن فەقىرييىن، بىن مەعرىفەت

ل فى بەرىيىن ژمن دخازى رەشمە و دەست ھەفساران

گاۋا فەرخى هادى وە گوتىيە

ھەسپ ھەمال طەلە بەكىن زقىرييە

سەرئ خۇدا دەست فەرخىن ب تىمامىيە

نەوى ب ناچاقاۋە ماچىكىر نەمرئ نيلاھىيە

خودئ من، ژنعمەت و كەرەمىد تە

تە جارە كاڏى ھەسپىن رەشبوز بو من ژقىراندې

فەرخى كارئ ھەسپى وى كرييە

بىن ھافىتە ركىبىن و قەستانانپىيىزى كرييە

وەختى چاقىن ناپىيىزى و حەدادى ۋىتكەتىيە

فەرخ لاوه كى تازە يە

ھەيېتىن سەرئ وان گرتىيە

دوكانىيد خۇ بەردان ھەردۇ بەرقە هاتن

يا سوياري چەلەبىن، بىزە كاتە چىيە

فەرخى گوتى، من چونىنە، نانپىيىز ئەف ھەسپە بوتە نانەكى بىدە من، نانپىيىزى گو:
ئۇز خولام ترانا ب من نەكە ھەسپى تە پىروز بىت بوتە، ۋىڭاۋىتى تىينىن ھزار زىبرا، ما

صهوكا من ب چهندتیه؟ ب دو پارایه.

فرخن ما تهماسهی نانپیتری کر گو: نهول من زانی کوئیمان د سدری فی نیمه،
هه کدر تنی نیمان ههبا، هه ما درتیبا خودیدا دا کده کتی نانی دهه من و بی هدسب، ل
ویتری فهرختن هندهک دوعال نانپیتری کرن گو هندی تو ساخبی خیرانه بینی
ددنیایندا. پاشی رکیب ل طهنشتیید هدسبی دان و چو ههتا د بازتری خالق خرو

دبرکهت.

ستیبا دوتام نیتدی ری بی هیقی بیو، زانی ژ همه می قاما ده رکهفت. شف و روژ
کاری وی گریبه، خالق فهرختن خودی نعمهت و که ره دکه م دکه م کربو، و کی مروقند ب
که رامهت، وی وختن فهرختن دهات، ما راوه ستای ده رقهی قدسرا خوبی بزاف،
و کی چافنی وی ب فهرختن که تی، فهرختن خالق خودیت گو: ب خودی ین من
داناسیت. خالق وی گو: وہی ته مه رکتی خالق گوری ئه قه فهرختن خارزایی منه هاته
نک من، وہی تو سه ره سه رهی خالق خوهاتی، سه رهی ملی خالق فهرختن ته مدت
پاره کی خاله کا زیرین ههبو، نافنی وی میر مه هدیبو، فهرختن ژ دویر ل خالق خوکره
گازی گو:

نه رئ خالق منو میر مه هدین گه له ک دینه
هر ز دویر، دویر وہ ز نیاسیمه
دیاره که رامهت، خالو ل نک ته په یدا بینه
خوب وی حالی نه نینه ده رئ ته قه و هه تا من نینه
نه رئ خالو خوب فی نه نینه ده
ته قه و هه تا فهرختن هادی قدت نینه
ز دهیکن زیده کی دزانت
شه بیلکن ته بین راستن بیم خاله کا زیرینه؟

گافا فهرختن هادی وہ گوتیه

خالى وي گو: تە مەرگى خالى گورى بىت
 مۇن دىگۈ وەزب كەرامەت
 خارزايدى من ئۆمن بىرىيە
 زنوي ب لەز قەستا مال وي كرىيە

خالى فەرخى گەھشته مال گازى گىزىرى كىر گوتىن: كەس نەمىنتە ل بازىرى ھەمى
 بىتىنە كۆچكىن، و گوتە مala خونەتە سوارەكە هات، مىقانەكە ھەكە گەھشته مال،
 كەس نېينىا نەدانىتە بن، كەس سلاقا وي وەرنىگرت، كەس خارنى بونەتىنەت و كەس
 ل گەل نەئاخقىيت. پاشى ھەمى كەس تەمبىكىن، چو كۆچكىن، خالى فەرخى چل و
 ئىك قەسر ھەبۇن، فەرخى ئىتكىسىدەر قەستا مala خالى خو كر و بەرىخودا ئالىيە مالى.
 فەرخى چو ژور و سلاشقىر كەسىن سلاقا وي وەرنەگرت ھەر وي ب خو جابا سلاقا
 خودا، فەرخى گو: سەرچاڭا ھاتى دى نېينىا دانىتە بن، نە بابو مالا منه خونە دى
 شەرمىكمەم ئەز ب خو دى نېينىا دانىتە بن خو. ھەرى دېتىزىت ول خو ۋەدىگىزىت.
 مالى ھەيىەت ئىتىگەت گوتە ئەقە چ طوق مروفە؟ فەرخى ھەسپى خوبىه سەر
 ھافپى گىتىدا و ئالىيە دانا بەر و هات نېينى دانىتە بن خو روينىشت، جا ۋەنخالى و
 چ خالى و كورخالى و ھندى مروف د قەسرىقە ناۋىيەد وان ئىك ئىك دېتىزىت و
 پسيارا خالى وان دكەت و كەيفخوشى دگەل ھەمى مala خالى خو كر. ئىكجار
 حىبەتى بۇن، چەوا ناۋىيەد مە دزانت، چەوا مە دنياسىت؟
 فەرخى پاشى گوت: دى بابو رابىن خارنەكى بوبىيەن نى ھەكە مىقانەك بولۇغۇ
 هات ما مروف چو خارنى نادانىتە بەر؟ نە بابو چو طەنگاۋىيەن بەئىنە خو، ئەزى تىرم
 بلا بىيەنا من بىت. پاشى فەرخى چاقى خو گىتىرا، چو بولۇخ خارن تىكىر و ئىندا دانا
 بولۇخ و ناۋى خودى ئىندا و دەستھا ئىتىن خارنا خو خار و گوت: خودى ئاۋاکەت و
 ئامان راڭىن.

خالى فەرخى ل كۆچكى يىت روينىشتىبو خولامەك ھنارتە ئالىيە مالى گو ھەرە
 سەحكى كا چ حالە؟ خولام چو و پسياركىر و ھاتەقە گوتى ئەزىزىنى ھەما بلىبلە، ئە و

ب خودبیژت و نهود ب خو قه دگیریت، ڙنوی خالٽ فه رخت گوته خولامن خوده
بیژتی کپو ما تو شه رمناکهی دناش ڙنکادا روینشتی هلو و هره کوچکتی.
خولام هیژت نه گه هشتیه فه رخت وی ب خو گوت ب خودئ با بو شه رمه و کرته
زه لام دناش ڙنکادا روینته خار و پابو سه رخو و چو کوچکتی هیژت خولام نه ناخفتشی.
کوچکا خالٽ وی یا حه شیا بیوڑ زه لاما، ده رزیکتی پا چیز ناکه فته نه ردی، فه رخت
ب ژورکهٔت و سلافعکر، که سی سلاقا وی و درنه گرت، وی ب خو گوت: سه رچائی
هاتی، فه رخت ما راوہ ستای ل رهخ پیلاقا که سی نه گوتی و هره روینه، فه رخت ڦیزرا
هات دیسا، ڙخالٽ هه تا هه می که سید دیوانی سلافعکره هه میا و نافیتی دان گوتی و
بو خو مندت ڦی و هر گرت، خه لک ما حیبهٔتی گوتی بابو نه چه ج تشه؟ نه چه ین ب
کرامه ته فه رخت دیت که سی پویته پی نه کر هه ریت راوہ ستایه ئینا گوت:

هه ری ڦه دی ڦه د سالان

جاره کن ب میقانی هاتنه مالید خالان

گیز دانانه بدر چو نان نه بو

گکه رید که ڦنه نالان

نه ری دلکن منو ین ب کو ڦانه
ڙهینگن و هره هاته کوچکا خالانه
من سلافعه کلن کر که سی نه گوت
سه ره ران و هه ردو چا ڦانه

نهز مامه ل پشتاده رگه هی ل سه ر پیلا ڦانه
یا ڙخالٽ م فه نه ز جهن خو نزانم
جهن من نیشه کا مه رز و مه رزه بانانه

مه رز و مه رزه بان هه ردو کور خالید وی بون، ل رهخ ئیک روینشتیون، گو دیاره

خالى من ئىنگاڭىنى وى حسابىن ژ من دكەت كونەز جەن خۇنزازىم، جەن من ل نېڭەكى
ھەردو كۈرىتىد وېيە ژ نوی فەرخى چو مەرز و مەرزەبان ئەدان ول نېڭەكە ھەردۇوان
روينشت. هندەكە گوت: ئەف كەسە گوتتىد دينا دېئىت يېن بەحسىن نالا دكەت.
فەرخى متبوو ھەتا سفرا خالى وى ھاتى، خالى وى گوتبو نېشانەكى بىكەنە دناش
خارنا فەرخىدا، كەس پىن نەحەسىت دۇنالىتىد دەوارا كىرونە دناش نامانى فەرخىدا،
فەرخى خارن قەدا پىش بخوت و ھەردو نال ئىنانە دەر و ھائىتنە بەر چاڭىد حازدا و
خۇۋەكتىشا چونەخار.

كۈچك ھەمى متبوو. پاشى سفرە پاڭرىن خالى فەرخى گوتە مەلا يېن خو، مەلا ج
عەقلى تە ژۇنى مروۋى دېپىت؟ مەلايى گوت: ئەف مروۋە سەرىيەندە، ناڭىد مە ھەميا
زانىن و زانى نال يېيد قەشارتىنە د بن خارنىقە گو: پا تكبيرا مە دى ج بىت ل گەل
ئى؟ مەلا چارەيەك ژ تە ھەكە كەس ژ مە نەشىت چو بىكەت.

مەلايى گوت: ئەگەر تو دەستوپىرييما من بىدەي، نەز دى شەرتەكى ھائىتمە بەر وى كو
نەشىت لوطىدەت. گو: مەلا تو يېن دەستوردای كا ج دكەي وە بىكە، مەلا رابو سەرخو
وب لەز كۈرك و عەبا يېيد خو ھائىتنە سەر ملىتىد خو و قەستا مال كر.

فەرخى جەمدا خوراڭىت، كا مەلا دى ج كەت؟ مەلا چو مالا خو و بەزى كتىبىت
خۇزنا وى روينشتىبو بەر دولاپى بەمبوي قەدچى گوتى مەلا تە خىرە؟ گو: حورمەت
ئىنگى سەرىيەندە يېن ھاتىيە كۈچكى، ھەما خودكەتە خارزايانى حاكمى و دېئىتە من
فلان كەس مەرەبە و ناڭىد ھەمى زەلاما دئىنەت سەرىيەندەكى عەجىبە، نەز دى
نېرمە كتىبىا كانى شەرتەكى بەھائىتمە بەر قىن بەلا يېن ژ سەرمە قەكەم، ژىنگى گوتى:
مەلا خودى مالا تە ئاشاڭىرى، خونە يېن ب كرامەتە، ھا ئەقە گۈزەكە پەمبوي بىكە
دەستى خودا و ھەپە بېرىتى ھەكە تە زانى چىيە؟ مەلايى گوت: حورمەت خەبىرى تەيە.
مەلايى گۈزەكە پەمبوي كرە دەستى خودا و سەشك چو كۈچكى، وەكى مەلا ب
ژۈركەتى و روينشتى فەرخى ھادى گوت:

ھەرى مەلا يېن خالى منو چەندى دىنە

ز بلى علمن ته خاندي سهري ته
 د قونا ماكه ره ك قوطه شينه
 نه و عه قلن ته ز زنن گرتس
 مادده ستى ته دا، گويزه كا په مبوي نينه؟

گاشا فه رخى و هگوت، مه لاي گويزه ك هاقيت و گله ك شه رم ڙ خو كرو را بوز
 کوچکن ده رکه ت، و به زى مala خودا زنا خوب کوژت ڙ كه ريا، مير مه هدى بره کا
 زه لاما ل دويف مه لاي ٿري تکرن گو بگه هنه مه لاي بيئنه ٿه. زه لاما مه لا ٿه گي ترا
 کوچکن و ڙ نوي خالى فه رخى و هه مى زه لاما دله دله مه لاي دان و ڙ نوي ب خير
 هاتنا فه رخى ڪرن و ئهو و خال و هه ردو ڪور خال چونه سه ر و سطوت د ئي ڪ و ديوان ب
 ره وشكه ت.

ل ملا خالق

فه رخت که ته دناث مala خالق خودا و پیچه کن خوژبیرقه کر، خالق وی سه رهاتیبا وی زانی و حه زکر وی مژویلکدت کلیلید هر چل قه سرا دانه قنی یا ئیتكن نه داشتی، فه رخت هه روز دا د قه سره کن گه ریتت هه تا هه روز چل قه سر سه حکرین چو یا چل و ئیتكن هه می کلیل ها قیتنه ده روکنی وی، چونه که تنی، دلني وی ما و هزرکرن بوج خالق وی کلیلا قنی قه سری نه دایه قن گه ریا مال یئی بی خولک.

خالق وی گوتی دبینم تویی داما یی ته چیه؟ گو: خالو ته بوج کلیلا قه سرا هه نه دایه من؟ گو: خالوچ تیقہ نینه قه سره کا قالایه، گو: خال، ما خونه ئازل مالنی دنیا یی دگه ریتیم؟ ب خودی دی کلیلا وی زی دهیه من، خالق وی دزانی گافا کلیلا وی قه سری دا قنی ئه قه خلاسبو بھلیت نه شیا دلني وی بهیلت چو چاره نه بون، کلیلا قه سری داین خالق دزانی دی چ بیت وه کی فه رخت قه ستا قه سری کری، وی خولام ب ریز دانان ژ قه سری و هه تا مال، سه حکه نه فه رخت و کا دی چ بیت ئیک بیزته یعن دی هه تا ئیكسه ر خالق وی بزانیت.

فه رخت کلیل ها قیتنه ده ری قه سری و ب زورکه ت، وه کی چویه دناثدا و گه ریای، گوت: ههی خودی مala ته ئاقا که ت خالو، تو پادبی، کلیلید قه ستا دده یه ف من دا بدریخو بدهمه زیر و زینه تید دنیا یی فلان و بیثانا؟ ئهها ئه قه سه يرانگه هه، دیت برکه کا زیری و ئیکا زیقی و حه دیت گول و رحانا، و دیوار هه می رکه هیت د طه يرانه، جوت جو ته ژ هه می تو خما یید تیدا، ئه قه یه بدهشتا سه دنیا یی مروف ژ بیهندید خوش تیر نابیت.

که یفا فدرختی گله ک ب قنی قه سری هات روینشته سه ره رشی ره خ کانیتی و ژ نوی دلني وی خوشبو، دیت ژ لیسه کی دو کوت ده رکه تن و دادانه نیزیک وی ل بھر پهختی برکتی و سه ره گوهیت ئیک تیک قه ددان و نکلید خود کرنه دناث ئیکرا. ب تمامی ستی هاته بیری و گوت: ئهها من و ستی زی وه دکر.

ستی و فهرخ

زه رخن قییرییه ک راهیلا و کدت نه هشیار ببو، خولاما گوه ل قییرییا وی ببو،
ئیکی خه بدر دا ین دی هتا مala خالقی وی پی زانی و ب عدیالله د هدوارا وی
چون، دیتن ین نه هشیاره هنده کا گوت ین ساخه و هنده کا گوت ین مرییه، وان ب
دهستا هلگرتن و برنه قه سرا خالقی وی.

حه وده کا رحانان ل قه سری هه ببو، ل ویری فه رخن چائید خو ۋە كرن و گوت: گەلی
مروقا بوخاترا خودى، دنيا يال من طەنگبۇوی وە ليھات كو چوک يېن ل من
شکەستىن هەما جەھەکى بومان دانە ناف ئى حەودا رحاناندا بىتها من بىت. جەھە
بو فەرخن دانانە جەھى وی ئیای و خالقی وی روينشىتە بەر ملى وی، و گوتىن خالو
شەرمە تو هو دكەی بو ژنه کى، سوبەھى دى كچا خو گولىزارى ل تە مارە كەم، ما
جوانتىد وەكى وی ھەنە؟

مروقى مەزن ھەكە تىشەکى بىزىتە مروقى، مروف نەشىت زوى ب زوى جابا وی
بەدت، خالقی وی ھزرکر كو فەرخن قايلىبو، گولىزارا كچا خالقى د پەنجەرتىرا تەماشە
دكە، فەرخن گوت:

ھەرئ گولى و گولە زەرى
خالو بەختىن خودى، بىزى بلا سەرى خ
ز بەنجەرا قەسلى بېتە دەرى
ماتۇ نزانى خالو من چو گول ل دنیارون
من نەۋىن، باش وئى كەسەرى؟

ھەرئ گولى، گولە سپىن
گەردەن كېلىن خەزالىن
ل ھەر بەھۆستەك تمام بەس نەنىن
خالو ماتۇ نزانى من چو گول نەۋىن
دنیاروندا زېلى وئى سپىن؟

· گافا فمرخى و گوت، خال زى بى هىشى يوو، زانى قەرخى ز دهست دەركەت و يىن
سەودا سەرە. نوبىدارەك دانا يەر و مروقىيد قەسىرى زى دانىھ پاش و ھەمى ۋەرەقىن.
نەرخى سەرەت خو بلندكە عەسمانى دىت وەقەكَا قازقۇنىڭا ھات دلى وى ب خو
صوت، ئەوي ل سەر پشتى و دناف حەمودىدا گازى قولنگى كر:

ھەرئ قولنگو مالخرا بوج تاجره
نەوزى وەكى من ز مالكا خو يا و تىران وى ياركە
يا قولنگو توب خودئ كەي تو وەرە بىئەنەكى
ل ناف حەودئ ل دەف منقە وەرە
ھە كە تە مە وطنى خو هيلا من زى يىن هيلاى
دلن من ز يىن تە ب كولترە

گافا فەرخى هادى وە گوتىيە
بۈويە مررىئىنا قولنگى زوردا
بۇ حەودئ ل جەم فەرخى دادايىە
عەقل دەمرئ خولامى نەما
ھندى ل قولنگى كە قىرى نەو زى
دېنچەرە قەسرىدا كەت، رەبەنلى نەھشىار بىيە

فەرخى دەستھاقييە قولنگى ل دەف خو داناندىيە
دەستھاقييە قەلەم و دەۋىدا
كاغەزەك د گافىدا نفيسييە
بن چەنگى قولنگىقە وى دورىيە
بۇ سەتىيا دو تەم ۋەرەنلىيە

ستیا دو تام سلافال ته دکه
تو نه بیزه فهرخن بسام ته نگه زاری دنیاین بوو
و هر بگه هه من هه که نه مرئ مرنان من هاتیه

قولنگ بلند ببوو چول ده نگتی فرینا وي مala خالن د همواري هاتن، دیتن نویدار
ین که تی نه هشیاره قه هژه زاندن کورو ته چینیه؟ گو: ب خودی قولنگدکی دادا نک
فهرخن حال و مسئله نه قنه. خالن فهرخن و خدلک کومبون گوتن- با بو سوجه تا
قنه نده دغیت مژویلکه ین ب نه هیلینه ب تنی، ته کبیرا خو کرن کورا فه کن راکن.
خالن وي دنگ ل مللته تی کر کاری خوبکهن دی چینه رافقی. مه رز و مه رزیان و
طلاز جه میان د کارکری و سویار، خالن فهرخن گازی هردو کورتید خو کر گوتن:
هون ملیتید فهرخن نه بدردهن به ری وي نه دنه جهید مه راف لئن نه، هه یامه کن ب
ده شتیدا هه رن، ده ل ٿیری بزقین، بیست ل و تراهه، فهرخن ڙی بدنه ل گدل خو،
بلال گدل هه و بزقريت.

گافا رافقی ده ستپیتکری، فهرخن ڙه ٺالیتید خو ٺه قه تیا، مه رزا و مه رزیانا جو
علاج لئن نه کر فهرخن چو چیاین راف لئن نه، هردو کور خالیتید وي و طلاز هندی
گه پیان، فهرخن نه دیتن. راف به طالکرن و ٺه گه دریانه مال. مala خالن وي گه له ک
که تنه خدماء وي و بهی دانا زانی کو ئیدی خلاس ده ستید و ان ڙیک ٺه قه تیان.

دو ماھیا ستی و فهرست

ندرخ چو چیای و ب سه رکهت، به ریخوداین دیت قه سره کال سه رئی چیای، دهورا
وی ره ز و با غن بی تهنه کا خوش و به هاره کا خوش نیکسەر قه ستا قه سری کرب
سه ریه ستی دیت ژنکه کا دده رئی قه سریدا روینشته گافا فدرخن ل به ر ده رئی قه سری
پیابوی وی ژنکتی هشکه قیرییه ک راهیلا و بدردا گریت و گوت: نهی سویاری
عه زیز ندز هیشی و رجا ژ ته دکم، نه قه نه جهتی مروقا یه، تو هاتیه چ؟ فدرخن گو:
ما تونه مروقی یا خویشکا من؟ گو: ته شول ژ من نینه، هیشی ژ ته دکم خو
خلاصکه، تو هه په سه ریتیا خو، فهرخن گوت: بوج و ژ برج؟ ژنک هم رگری و
گوتی: نهی سویاری عه زیز، با ور بکه نه قه سرا هه یا تو دبینی هه می سه رید
مروقانن ژنکا خودانا قه سری نهو یا نفستیه، نه و هشیار بت و ته بیست ته ژی دن
که ته بدره ک، وہ کی ثان لا وید هاتینه خازگینیا وی.

فدرخن د دلی خودا گوت: وہی نه ز فهرخن هادی بم ژ ژنکتی بترسم؟ گوته ژنکا ل
بدره دهی کا بو من به حسی وی بکه، گونا قی وی گولندانه کچا ڈیوی سپییه. گو:
هه ره بیڑی بلا بهیت، ژنک چو گوته گولندانی وه ره مروقہ کن هاتی گو بلا بیت.
گولندان وہ کی شه مالکه کن رونه و وہ کی گوله کا گم شه، هات بدره خودا فدرخن
و گوت: کرو ته چ دثیت توج که سی؟ گوتی: نه ز خازگینیتی ته مه، گو: کا سه رملن
خویت راستی بز قره، فهرخن ز قری دیت هه سپی وی بیت بیویه بدره کن ره ق. جاره کا
دی گولندانی گوتی کرو توج که سی، ته چ دثیت؟ جاره کا دی فهرخن گوت: نه ز
خازگینیتی ته مه، گو کا دیسا ل سه رملن خو بز قره. فهرخن ز قری دیت هه سپ بو
ماره ک هلبو دیواری، وہ کی فهرخن نه چه نده دیتی نه وی دهستدا قامچیبا خو ژوردا
دانان وی ماری و کره هه سپ، وہ کی گولندانی نه و دیتی گو: هه بیت نه بیت نه قه
فدرخن هادییه بیت من د خه ویدا دیتی، گولندانی گو:

کرو وہ ز دی بمه بازیه کی زه ره

ستی و فهرخ

هافنگانی د حه فت ته به قید عه ردیدا چمه ده ره
ماتو نزانی شه رتید من ههی سه رب سه ره؟

فه رخن گو: نه ز دی بمه مه لا که کس متنه بیمه
علمی خودی دی ب ته فه خوینمه
تو بچیه کیری، دی ته صه نجور که م و نینمه

گو: کپ و فن گافن نه ز دی بمه کوتره گه شینه
فن گافن ل ده ف ته چه نگ و په پل من چیبینه
حه فت ته به قید عه سمانی کپ و لا وو بلند بیمه
دی هه ره لا وو شه رتی من ل نک ته نینه

فه رخن گو: مه دحیت خونه که، فن گافن دی بمه بازیه کن زه ره
ل بازیان و طه یران نافن من سه فه ره
س سه عه تاب نزنه ها خودی دی ل دنیایی
گه ریم نه فرو سه رب سه ره
نه ز دی ته ل سه ر که رید عه و رانینه ده ره
نه فه قه ول و قه رارید من
به لعن ج بکم نه شیم ژ به رستیا زه ره

گاثا فه رخن هادی و هگوتیه گولندانی گوته خو، ئهها من نه گوت ئه فه فه رخن
هادیه، ئه وه یئ من د خه نیتا دیتی قه رار بیت ئیدی هه قرکییا وی نه که م، قه وه تا
فرخن ل نک من نینه، و دزانم نه هاتیه من بخازیت ئه وی تنی ستی دفیت.
ژ نوی نه و فه رخن پیکه اتن، گولندانی گوتی ئهی فه رخن هادی، ژیجا تو بوم
ئه هدد کن بکه تو ژنی ماره کهی نه ز دی بوته ستیی ئینم خود شاخنی گایدابت،

ندرخن گو: های نه بت؟ گو: بدلنی و هدبهت به رئ وی بدنه مه ثیری.
 فدرخن گو: قدرار بت نه کدر ته ستنی بو من نینا نه ز ته زی قه بولکم هر دوا ندف
 ته کبیره کر، فدرخن نه مر کره طهیرا هدمی هاتن گونیک ژ هوده کاغه زه کن بنه
 رویباری خوماروی بو ستیئی طهیر هدمی ندویران هود هوده پیشنه هات و گو: نه ز دنی
 بهم، بدلنی نه مری بده طهیرا چول من نه کدن. فدرخن گوتی چاکه.
 طهیر هدمی فرین هود هوده ما فدرخن دهستدا قدلم و ده ویدید خو. کاغه زه
 نهیسی و د بن چه نگنی ویشه گریدا و گوتی:

هه که هاته ته بازیئ زره

یا خودئ ج طهیره کن بعن مه فره

چه نگن خوراکه بیزی خو کوره نه که

نه فه کاغه زا فه زخن قه له نده ره

دئ به مه بو ستیئا گه رده ن زره

هه که هاته ته بازی شینه

یا خودئ ج طهیره کن نه مینه

ژ طهیرا، ناف طهیرا دئ بیم شاهینه

هه که رته دا عه ردی نه وی ره ح وا هه

زوا لا ته ب دهستن وی نینه

هه که هاته ته کافر نه لهویه

تو خوش فه که به ربکه نه و لیگویه

چو خلاسبونا وی نینه به س چه نگن خوراکه

بیزی خو کوره نه که نه فه کاغه زا فه رخویه

ستى و فەرخ

هەكەر تو چویە روپىارى خومارىيۇ
خەلەتنەكە بو خو حسابكە روزا بىم هەشتىيۇ
ناز و نازدار، ستييا مە حبوب
دى نىنە روپىارى خوماروى بالا فىيۇ
قەلەندەر و فەرخو صەد خۈزىكىيد وى رۆزىيۇ

ز نوي طەيركى خوبەردا و فەگەريما مالا خالىيۇ
مال هيپىا هاتنا ستييۇ
خودى ئۇقا طەيرا پاراست هەتاڭە هشى روپىارى خومارىيۇ
نه فى حەيوانى خو گرت هەتا روزا هەشتىيۇ
بەرىخو دايىن ب عەينى خوناز و نازدار
ستييا گەرددەن زەرەتەنە بالا فىيۇ

گافانە و خلاسبۇن ئۇ بالا فىيۇ
نه وي فېردا دادا دەف وان وى دەملىيۇ
ستيىن گۇ ماشاللا بۇ فى طەيرى چەندە تازە يە
بىگرن دا بېم بوبابىن خودانتە دركەھىيدا بوبىرىيۇ

ھەجىز ھەردۇ خويشكاچو طەيرى دا بىگرىيە
نه زېر وان فرى ھەر لوطك ددان
ل دەورا ستيىن زېرىيە
ھەتا ستسى ب عەينى خو ھاتى، وى چەنگى خوراکىر
بەر ستيىن فە وى ھاتىيە

ز نوي ستيىن زانى، دەستھا فيتە طەيركى گرت

ستي و فرخ

ياغه ز بن چه نگن وي فه كريه
نه كر، ديت نه فه كاغه زا فه رخييه
بو وي فه يكريه

ستي كاغه ز فه كر و خانديه
فرخ تيدا وي گوتيه
وه ره بگه هه من دو تمام،
نه مرئ خودئ وي تمامبيه

روندا، كاغه زا فه رخن دده ستادا
پارچه پارچه كر
ز به ر گرييا ستين ب خلاسيه
سحرا گولندان و عشقن به رئ وي دا سه فه رئ ب تماميه
گافاستي ب في حالى ب سه ر بابيدا چويه
مala باين وي ڙنوی بو گري و شينبيه
دهست و دلئ باين وي نه گرت
کو ستين ڦريکه ته نك فه رخن هادي
ده عوا چونا ستين نه كريه گو فه رخن نه مايه

ستين و ه کو دين و هارا چو و بهزيه
بابن فه گيرا و کار و کوکن وي کريه
گو: کچامن گه رده ناته نازا
به رئ وي دا پساممى ب تمامبيه

گافا بار و بار خانيد ستين بار كرين

هه ردو خویشکازی خمریبیا پس مامن خو گرن
هه رسن کچید خه لیفه ب خولامقه
دانه ریکن ب خلاسیه

طه بیرکن خوبه ردانه هنداف سه رئ خو
قوناخ قوناخ وی چویه
هد تاد قد سرا گولندانی ده رکه تیه

شولا خودئ حمز نه که ت چاره لئی نابن، گولندانی دیت کاروانی ستیین هات و
پیشنه چو و گوته ستیین: دیاره هون د خازتینه بو سه ر داوه تی. ستیین گووت: توج
دیتیشی، داوه تا ج؟

گولندانی گووتی داوه تا فه رخن و کچ خالا ویه.

فه رخ و خال و ب حه شامه تفه راوه ستیابون چا قید و ان ل کاروانی ستیین ین
راوه ستای، ستیین حه شامه تا بازیزیا دیت. گووت ئه قه دیاره فه رخی ئه ز گازی کرم
سدر داوه تا خو و ب دلئی صوتی گووت: فه رخن نه زارا من و ته ئیدی حه رامبت ددنيا
روندا ب خلاسیه.

ستیین ده نگرل خولامید خو کر، کاروانی وی قه کیترا بھر ب مال و ب ری که تن.
فه رخن وه کو دیتی کاروان پاشدا چو که ت نه هشیار بwoo. قولنجا مرنی ستی گرت،
قوناخ بو قوناخ خرابتره. هه تا ب ریقه ئه مرئ خودئ کر. جاب گه هشته مala با بن وی
بو گری و شینی و دهه وارا ستیین هاتن.

فه رخن هشیار بیو، نه ستی و نه کاروان، ده ستی دوعایی بلند کرہ ئه سمانی گو: یا
خودئ ئه ز بیمه طه بیره ک و دانه بدر بازیزی مامن خو، خودئ کرہ طه بیر و دانا بھر
بازیزی مامن وی.

فه رخن ئیدی بسته قه ستا مالا مامن خو خه لیفه کر، ره فه کا بچویکا بو خو
یاری دکرن، دیتن فه رخن ب لهز و بهز دچیت گوتن، ئیهتی ئه قه ج ب غار و لهز دا

بگه هيته کوتلکا بخوت، فه رخت ل وان زثرى و گوت: کورپو کوتلکييد ج؟ گوتني ما تو نزانى کچا خه ليفه ي يا مرى و خارنى به لاقىدكەن؟ کوتلک يېن ب سەر سىقاندارا دېن، گو: کرو كىرىڭ ژوان مرييە؟ گوتني نەوا دېيرىنى ستى.

قىرىيەك ڦ فه رختى بلند بو و كەت بو پىيرەمېزەك پىھىيد وي بەھوستەگىن ددرىز،
هندەك مروف دا جىيانە سەر، گوتني يا صوفى تە چىه ھەوار ھەوارىد تە؟ گوتە وان
ئەگەر ھەوھ خىير دېتىن من بگەھىننە ناف زيارەتا، هندەكاكا گوت: بابو بو خىرا خودا
ئەقى بىھىينە وىرىئى، وەكۇ فه رختى گەھاندىن چو بەر زيارەتى ستىيى و دوعا ڦ خودى كر
ئەمانەتى خو ڙى بسطىينىت.

خودى داخازا وي قەبولكىرول بەر زيارەتى ستىيى فه رختى مرو ھاتبو سەر لاوينيا
خو خەلکى ڦ نوى ناسى و گوتىن ئەقە فه رختى هادىيە و جاب گەھاندنه مالا مامى
وي. مالا مامى وي هاتن و سەرۋەتلىرى وي كرن و ئەو ڙى ل رەخ ستىيى ۋەشارتن.

فەرەھەنگوک:

- ١- نىتك - پاشىييا لەشى دانگى نافطەنگى هەتا گەھىد رانا.
- ٢- زەقزار - ھەويچى (الجهاز اتناسلى)
- ٣- سايىر - ئاخور.
- ٤- كوتان - تەعان - تان - كومكىن ل جەھەكى.
- ٥- داچرىيان - مل ب مل و پالدان بو پىشىقە.
- ٦- مەحت - مەدح.
- ٧- سوپىكەم - تەناكەم - ھاوېشكەم.
- ٨- سەبى. بچوپىك - (صىبى).
- ٩- ھەفش - جەھى پەزلى مەخەل دېت.
- ١٠- كىرات - رەنگەكى تراشىتىيە.
- ١١- پالون - پەليم - ناقبەرا ھەردۇ بېرا.
- ١٢- سطهور - وى سالى نە ئاۋىس.
- ١٣- تشتۈر - گىسىكى دو سالى.
- ١٤- بىن وىر - لاواز.
- ١٥- رەشمە - طەخمى ھەۋساري.
- ١٦- طەلەب - چارگاڭ - غار.
- ١٧- گىرز - گىايەكى خارنىتىيە
- ١٨- صەنجۇر - دارەكە خلفەكا ب سەريقە دھاقىنە سەرتىد دەھبا و مارا پى زەبىطىكەن.
- ١٩- نەولىيگو - نەرەحەت.
- ٢٠- شەطى مرادان - روپارى (فەرات)ە، د ستارانىتىد مەدا وەسا ھاتىيە.
- ٢١- داودى - ناقىن دەولەتا ئوسمانىبۇ نە دویرە بازىرەكى دكەقىندا نىزىكى فەرات ئەو ناڭ ل سەربۇ نە دویرە روپارى خوماروى زى بىت ئان خابور.

SITÎ Û FERX

Eminê Osman

Duhok

2002